

En kvantitativ innehållsanalys av intäktsupplysningar i europeiska telekombolags årsredovisningar

Av: Jordy Cabrera, Pedram Khaleghi, Habti Semere

Handledare: Peter Jönsson

Södertörns högskola

Kandidatuppsats 15 hp

Företagsekonomi med inriktning mot redovisning HT 25

Förord:

Vi vill rikta ett stort tack till vår handledare Peter Jönsson för hans vägledning och konstruktiva synpunkter under arbetets gång. Vi vill även tacka våra opponentgrupper för deras värdefulla kommentarer som har bidragit till att förbättra uppsatsen.

Tack!

Abstract

Purpose:

The purpose of this study is to analyse how revenue-related disclosures under IFRS 15 are presented in European telecommunication companies and to examine whether disclosure quality varies despite a common accounting standard and industry context. The study contributes to disclosure theory by examining how companies use the interpretative space within a principle-based standard.

Research question:

How is disclosure quality under IFRS 15 expressed in European telecommunications companies, and to what extent does it vary between companies operating under the same regulatory framework?

Method:

The study applies a quantitative content analysis with a cross-sectional design. Annual reports from ten large European telecommunication companies constitute the empirical material. Disclosure quality is operationalised through a structured coding model consisting of factors, indicators and variables derived from IFRS 15 and prior research on disclosure quality. The analysis focuses not only on whether disclosures are provided, but on how clearly, specifically and explanatorily they are formulated.

Conclusions:

The findings show that all companies formally comply with IFRS 15, yet substantial variation exists in how disclosures are structured, explained and adapted to company-specific circumstances. Differences are primarily found in the textual and explanatory parts of the disclosures rather than in numerical information. The study demonstrates that disclosure quality is shaped by managerial communication choices within the boundaries of IFRS 15. This contributes to disclosure theory by empirically illustrating how principle-based standards allow for variation in disclosure quality even within a homogeneous industry.

Keywords:

IFRS 15, disclosure quality, revenue recognition, telecommunications industry, content analysis

Sammanfattning

Syfte:

Syftet med denna studie är att analysera hur upplysningskvalitet i intäktsupplysningar enligt IFRS 15 kommer till uttryck i europeiska telekombolag samt att undersöka i vilken utsträckning kvaliteten varierar trots gemensamt regelverk och branschmässig likhet. Studien bidrar till disclosure theory genom att visa hur företag själva kan påverka hur information presenteras, även när de följer samma redovisningsstandard.

Forskningsfråga:

Hur utformas och i vilken utsträckning varierar upplysningskvaliteten i europeiska telekombolags intäktsupplysningar enligt IFRS 15?

Metod:

Studien bygger på en kvantitativ innehållsanalys med tvärsnittsdesign. Det empiriska materialet består av årsredovisningar från tio stora europeiska telekombolag. Upplysningskvalitet har operationaliserats genom en analysmodell bestående av faktorer, indikatorer och variabler som utgår från IFRS 15 och tidigare forskning om upplysningskvalitet. Analysen fokuserar inte enbart på om upplysningar förekommer, utan på hur tydligt, företagsspecifikt och förklarande de är utformade.

Resultat och slutsatser:

Samtliga företag uppfyller de formella upplysningskraven enligt IFRS 15. Trots detta visar studien tydliga variationer i hur upplysningarna struktureras, förklaras och anpassas till den egna verksamheten. Skillnaderna framträder framför allt i de textbaserade och förklarande delarna snarare än i de numeriska uppgifterna. Studien visar därmed att upplysningskvalitet inte enbart handlar om regeluppfyllelse, utan om hur information kommuniceras i praktiken. Resultaten bidrar till disclosure theory genom att empiriskt visa hur principbaserade standarder möjliggör variation i upplysningskvalitet även inom en relativt homogen bransch.

Nyckelord:

IFRS 15, upplysningskvalitet, intäktsredovisning, telekombranschen, innehållsanalys

Innehållsförteckning

Förord:	1
Abstract	2
Sammanfattning	3
Innehållsförteckning	4
Tabellförteckning:	7
Figurförteckning:	7
1. Bakgrund	1
1.1 Intäktsredovisning och IFRS 15	1
1.1.1 Upplysningar och upplysningskvalitet	2
1.1.2 Telekombranschen som redovisningskontext	2
1.2 Problemdiskussion	3
1.2.1 Variation i IFRS 15-relaterade upplysningar	3
1.2.2 Konsekvenser för transparens och jämförbarhet	4
1.2.3 Förklaringsfaktorer och forskningsproblem	5
1.3 Syfte	6
1.4 Forskningsfrågor	7
1.5 Studiens avgränsningar och fokus	7
2. Teoretisk referensram	8
2.1 Upplysning och upplysningskvalitet	8
2.1.1 Syftet med upplysningar	10
2.1.2 Upplysningarnas betydelse vid komplex redovisning	11
2.1.3 Upplysningskvalitet som analytiskt begrepp	12
2.2 Informationsvärde och beslutsnytta	14
2.2.1 Informationsvärde i finansiell rapportering	14
2.2.2 Beslutsnytta och användarperspektiv	16
2.3 IFRS 15	18
2.3.1 Syftet med IFRS 15	18
2.3.2 IFRS 15 som principbaserad standard	19
2.3.3 Upplysningskrav enligt IFRS 15	21
2.4 IFRS i telekombranschen	22
2.4.1 Telekombranschens affärsmodeller	22
2.4.2 Kundavtal med flera prestationsåtaganden	23
2.5 Faktorer som påverkar upplysningar	24
2.5.1 Disclosure theory	24
2.5.2 Företagsstorlek och interna resurser	25
2.5.3 Revisionens roll	26
2.5.4 Institutionella och nationella faktorer	28
2.6 Sammanfattning och analysmodell	29
3. Metod	32

3.1	Forskningsdesign och metodval	32
3.2	Forskningsstrategi och ansats	33
3.3	Urval av företag	34
3.3.1	Population och urvalsram	34
3.3.2	Val av studiens urval	35
3.3.3	Telekombranschen som empirisk kontext	38
3.3.4	Motivering och avgränsning	38
3.4	Datainsamling	39
3.5	Operationalisering	40
3.5.1	Indikatorernas funktion och utformning	41
3.5.2	Variablernas konstruktion och kodning	42
3.5.3	Sammanställning av indikatorer och variabler	45
3.6	Kodning och analys	47
3.6.1	Kodningsförfarande	47
3.6.2	Säkerställande av reliabilitet	48
3.6.3	Analys av kodad data	49
3.6.4	Validitet	49
3.6.5	Objektivitet	50
3.6.6	Generaliserbarhet	50
3.7	Etiska överväganden	51
4.	Empiri	52
4.1	Inledning	52
4.2	Företagsstorlek och interna resurser	52
4.2.1	Struktur och presentationsform (Indikator 1.1 - 1.3)	53
4.2.2	Prestationsåtaganden (Indikator 2.1 - 2.3)	54
4.2.3	Tidpunkt för intäktsredovisning (Indikator 3.1 - 3.3)	56
4.3	Revisionskvalitet	58
4.3.1	KAM-poster för intäkter (Indikator 4.1 - 4.3)	58
4.3.2	Revisionsbyrå och språk (Indikator 5.1 - 5.3)	60
4.4	Nationella och institutionella förhållanden	61
4.4.1	Tabellstruktur och lokala presentationsblock (Indikator 6.1 - 6.3)	61
4.4.2	Företagsspecifika tjänster och lokala marknader (Indikator 7.1 - 7.3)	62
4.5	Sammanfattning av empiriska resultat	64
5.	Analys	65
5.1	Analys av upplysningskvalitet i relation till IFRS 15	65
5.1.1	Struktur och utformning av intäktsrelaterade upplysningar	66
5.1.2	Företagsspecifik information i IFRS 15-upplysningar	68
5.1.3	Upplysningar om bedömningar, antaganden och osäkerhet	70
5.2	Förklaringar till variation i upplysningskvalitet	72
5.2.1	Företagsstorlek och interna resurser	73
5.2.2	Revisionens roll	75

5.2.3 Institutionella och nationella förhållanden	77
5.3 Samlad analys	78
6. Slutsats	80
6.1 Sammanfattande slutsatser	80
6.2 Tolkning av resultaten i relation till upplysningskvalitet	80
6.3 Teoretiska implikationer	81
6.4 Metodologiska reflektioner och studiens begränsningar	82
6.5 Förslag till fortsatt forskning	83
6.6 Avslutande reflektion	84
Källförteckning:	85
Bilagor	88

Tabellförteckning:

Tabell 1: Urval.....	36
Tabell 2: <i>Översikt över urvalets företag och nyckeltal (2022)</i>	37
Tabell 3: Sammanställning av faktorer, indikatorer samt variabler.....	45
Tabell 4: Faktor 1 (variabler 1.1 - 1.3).....	54
Tabell 5: Faktor 1 (variabler 2.1 - 2.3).....	55
Tabell 6: Faktor 1 (variabler 3.1 - 3.3).....	57
Tabell 7: Faktor 2 (variabler 4.1 - 4.3).....	59
Tabell 8: Faktor 2 (variabler 5.1 - 5.3).....	60
Tabell 9: Faktor 3 (variabler 6.1 - 6.3).....	62
Tabell 10: Faktor 3 (variabler 7.1 - 7.3).....	63

Figurförteckning:

Figur 1: Analysmodell.....	31
----------------------------	----

1. Bakgrund

Detta kapitel ger en övergripande bakgrund till studien. Först behandlas intäktsredovisning och införandet av IFRS 15, med fokus på standardens upplysningskrav. Därefter diskuteras upplysningskvalitet och dess betydelse för transparens och jämförbarhet i finansiell rapportering. Kapitlet innehåller även en beskrivning av telekombranschen som redovisningskontext och avslutas med en problemdiskussion som leder fram till studiens syfte, forskningsfråga och avgränsningar.

1.1 Intäktsredovisning och IFRS 15

Intäktsredovisning utgör en central del av företags finansiella rapportering och har stor betydelse för hur externa intressenter tolkar företags ekonomiska ställning och utveckling. För att intäktsinformationen ska vara användbar krävs inte enbart korrekt värdering och periodisering, utan även att den kompletteras med upplysningar som underlättar tolkning och jämförelse mellan företag (Napier & Stadler, 2020).

IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers infördes för att skapa ett mer enhetligt och principbaserat ramverk för redovisning av intäkter från kundkontrakt. En central ambition med standarden är att förbättra transparens och jämförbarhet i företagens finansiella rapportering, bland annat genom mer omfattande krav på upplysningar (Napier & Stadler, 2020; Lee & Choi, 2024).

Till skillnad från tidigare standarder lägger IFRS 15 ett tydligare fokus på hur intäkter kommuniceras till användare av finansiella rapporter. Detta tar sig uttryck i standardens upplysningskrav, vars syfte är att ge användare tillräcklig information för att förstå intäkternas karaktär, omfattning, tidpunkt och osäkerhet (Napier & Stadler, 2020; Lee & Choi, 2024).

Tidigare forskning visar att införandet av IFRS 15 inte nödvändigtvis leder till en enhetlig rapporteringspraxis i praktiken. Studier indikerar att företag som omfattas av samma standard kan skilja sig åt i hur utförligt och strukturerat de presenterar information relaterad till IFRS

15, vilket kan påverka jämförbarheten mellan företag (Lee & Choi, 2024; Napier & Stadler, 2020).

1.1.1 Upplysningar och upplysningskvalitet

Upplysningar utgör ett viktigt komplement till de finansiella siffrorna i årsredovisningar och bidrar till hur redovisad information förstås och tolkas av externa intressenter. Enligt Napier och Stadler (2020) är upplysningar särskilt betydelsefulla i standarder som IFRS 15, där redovisningen i hög grad bygger på professionella bedömningar och företagsspecifika antaganden. I sådana fall underlättar upplysningarna för användare att förstå hur redovisade intäkter har fastställts.

Forskning visar att upplysningarnas värde inte enbart avgörs av att information lämnas, utan även av hur den utformas och kommuniceras. Azzopardi (2025) framhåller att upplysningskvalitet är nära kopplad till tydlighet, struktur och relevans där generiska eller standardiserade formuleringar kan minska informationsvärdet trots formell efterlevnad. I linje med detta visar Hinson et al. (2024) att graden av disaggregation i intäktsupplysningar har stor betydelse för hur användbar informationen upplevs, eftersom mer strukturerad och detaljerad information underlättar analys och jämförelse.

Trots att IFRS 15 syftar till att öka transparens och jämförbarhet visar tidigare studier att kvaliteten i upplysningarna kan variera mellan företag. Lee och Choi (2024) menar att även när standarden tillämpas korrekt kan skillnader i upplysningarnas struktur och detaljnivå påverka jämförbarheten. Detta indikerar att hur företag väljer att kommunicera sin intäktsredovisning har betydelse för hur jämförbar information blir i praktiken.

1.1.2 Telekombranschen som redovisningskontext

Telekombranschen kännetecknas av affärsmodeller där intäkter ofta genereras genom långsiktiga kundavtal som omfattar flera produkter och tjänster. Dessa kontrakt kan innehålla exempelvis abonnemang, hårdvara och tilläggstjänster som paketeras i ett gemensamt erbjudande. Enligt Mattei och Paoloni (2018) innebär detta att intäktsredovisningen inom telekombranschen präglas av ett relativt stort inslag av professionella bedömningar, särskilt

vid identifiering av prestationsåtaganden och fördelning av intäkter mellan kontraktets olika delar.

Flera studier visar att införandet av IFRS 15 haft en mer omfattande påverkan på telekombranschen än på många andra sektorer. Mattei och Paoloni (2018) framhåller att förändringarna i redovisningspraxis och upplysningskrav varit särskilt tydliga inom denna bransch, vilket har ökat kraven på hur företagen kommunicerar sin intäktsredovisning i årsredovisningen. Upplysningarna får därmed en central roll för att förklara hur intäkterna har fastställts. Även Usurelu och Dutescu (2021) betonar att telekomföretag står inför särskilda utmaningar vid tillämpningen av IFRS 15, där branschens kontraktsstruktur och förändrade redovisningsprinciper ökar behovet av tydliga och strukturerade upplysningar.

Branschspecifika studier visar att tillämpningen av IFRS 15 inom telekomsektorn i hög grad bygger på bedömningar som inte alltid är direkt observerbara i de finansiella siffrorna. Khersiat (2021) visar att detta ökar betydelsen av upplysningar som förklarar kontraktsvillkor, prestationsåtaganden och intäktsfördelning. Upplysningarna bidrar därmed till att öka förståelsen för hur företagets intäkter har redovisats.

Tidigare forskning pekar på att upplysningar enligt IFRS 15 har stor betydelse för att skapa förståelse för intäktsredovisning, särskilt i branscher med komplexa affärsmodeller som telekomsektorn. Samtidigt är kunskapen begränsad kring hur dessa upplysningar utformas i praktiken och i vilken grad upplysningskvaliteten skiljer sig mellan företag inom samma bransch.

1.2 Problemdiskussion

Detta avsnitt belyser identifierade problem och kunskapsluckor kring variationer i IFRS 15-upplysningar och motiverar studiens syfte och forskningsfråga.

1.2.1 Variation i IFRS 15-relaterade upplysningar

Tidigare studier visar att gemensamma redovisningsstandarder inte nödvändigtvis leder till enhetlig rapporteringspraxis. Runesson et al. (2022) framhåller att även när företag formellt

följer samma regelverk kan skillnader uppstå i hur redovisningsinformation kommuniceras, särskilt i frågor som rör upplysningar där professionella bedömningar spelar en central roll.

Empiriska studier av IFRS 15 visar att företag skiljer sig åt i hur de tillämpar standardens upplysningskrav, både vad gäller omfattning och innehåll. Boujelben och Kobbi-Fakhfakh (2020) visar att denna variation tar sig uttryck i hur utförligt och verksamhetsanpassat upplysningarna utformas. Kobbi-Fakhfakh och Belguith (2024) menar vidare att variationer i IFRS 15-upplysningar inte enbart kan förklaras av skillnader i affärsmodell, utan även av hur företag väljer att utnyttja det tolkningsutrymme som standarden medger.

Runesson et al. (2022) framhåller att företag har ett visst handlingsutrymme i hur upplysningar utformas och presenteras, så länge de formella kraven i redovisningsstandarderna uppfylls. Detta innebär att företag kan skilja sig åt i hur utförligt och strukturerat information kommuniceras, vilket kan leda till variationer i informationsvärde mellan företag som tillämpar samma standard. Även Stoykova (2021) visar att tillämpningen av IFRS 15 varierar mellan företag och nationella kontexter, vilket indikerar att organisatoriska och institutionella förhållanden kan påverka hur upplysningarna utformas. Dessa variationer kommer särskilt till uttryck i upplysningarnas struktur och detaljnivå, snarare än i de redovisade intäktsbeloppen i sig.

1.2.2 Konsekvenser för transparens och jämförbarhet

Variationer i IFRS 15-relaterade upplysningar kan påverka transparens och jämförbarhet i den finansiella rapporteringen. Enligt Runesson et al. (2022) har upplysningarnas utformning stor betydelse för hur redovisningsinformation tolkas av externa användare, särskilt i standarder som bygger på omfattande professionella bedömningar. När företag kommunicerar sin redovisning på olika sätt kan förståelsen för de redovisade siffrorna variera, även när standarden tillämpas korrekt på ett formellt plan.

Lee och Choi (2024) menar att jämförbarhet inte enbart uppnås genom gemensamma redovisningsregler, utan även förutsätter att informationen presenteras på ett likartat och strukturerat sätt. Skillnader i struktur och detaljnivå i IFRS 15-upplysningar kan därför försvåra jämförelser mellan företag, särskilt inom branscher där intäktsmodellerna är

komplexa. Detta innebär att variationer i upplysningar kan påverka i vilken utsträckning jämförbarhet uppnås i praktiken.

Napier och Stadler (2020) framhåller att redovisningsstandarders betydelse kan bedömas utifrån i vilken utsträckning de bidrar till begriplig och beslutsrelevant information för rapporternas användare. När upplysningarna är begränsade eller hålls på en alltför generell nivå kan centrala bedömningar och antaganden framstå som mindre tydliga. Detta kan i sin tur försvåra jämförelser mellan företag för externa intressenter.

Forskning visar att upplysningarnas detaljnivå har betydelse för deras användbarhet. Hinson et al. (2024) visar att tydlig disaggregation av intäkter kan underlätta förståelsen för hur olika intäktsströmmar bidrar till företagets totala intäkter. När sådan information saknas eller presenteras på ett otydligt sätt kan det bli mer utmanande för användare att analysera företagets intäktsstruktur och riskprofil.

Runesson et al. (2022) framhåller att variationer i transparens i upplysningar inte nödvändigtvis innebär att företag avviker från redovisningsstandarder. Snarare handlar det om hur information väljs, struktureras och kommuniceras. Detta innebär att variationer i upplysningskvalitet kan förekomma mellan företag, trots att de formellt tillämpar samma regelverk (ibid.).

1.2.3 Förklaringsfaktorer och forskningsproblem

Tidigare forskning indikerar att variationer i IFRS 15-relaterade upplysningar kan förklaras av flera samverkande faktorer. Runesson et al. (2022) framhåller att redovisningspraxis inte enbart formas av standardernas innehåll, utan även av organisatoriska förutsättningar och interna processer. Företags interna resurser och kompetens kan därmed påverka hur upplysningar utformas.

Studier visar att företagsstorlek är en faktor som ofta har betydelse för omfattningen och kvaliteten i upplysningar. Kobbi-Fakhfakh och Belguith (2024) menar att större företag generellt har bättre förutsättningar att producera mer strukturerade och detaljerade upplysningar, bland annat till följd av större administrativa resurser och mer utvecklade

rapporteringsprocesser (ibid.). Mindre företag kan i högre grad vara begränsade i hur utförligt de kommunicerar sin redovisning, trots att de omfattas av samma regelverk.

Cosmulese et al. (2023) visar att revisionskvalitet kan påverka hur konsekvent och informativt företag tillämpar IFRS 15:s upplysningskrav. En mer omfattande och kvalitativ granskning kan vara förknippad med tydligare och mer verksamhetsanpassade upplysningar, medan en mindre omfattande revisionsmiljö oftare förknippas med mer standardiserad rapportering.

Även institutionella förhållanden kan påverka hur IFRS 15 tillämpas i praktiken. Stoykova (2021) visar att variationer i tillämpningen av IFRS 15 förekommer mellan olika nationella kontexter vilket indikerar att tillsynsmiljöer och nationella institutioner kan påverka hur företag väljer att kommunicera sin redovisning. I linje med detta menar Runesson et al. (2022) att redovisningspraxis formas i ett samspel mellan standarder och den institutionella kontext där företaget verkar.

Även om tidigare forskning har uppmärksammat dessa faktorer finns det fortfarande begränsad kunskap om hur de sammantaget kan belysa variationer i upplysningskvalitet inom enskilda branscher. Detta gäller särskilt telekombranschen, där intäktsmodellerna är komplexa och upplysningarna har stor betydelse. Mot denna bakgrund fokuserar studien på att analysera variationer i upplysningskvalitet enligt IFRS 15 samt att sätta dessa variationer i relation till företagsstorlek och interna resurser, revisionskvalitet och institutionella förhållanden inom telekombranschen.

1.3 Syfte

Syftet med denna studie är att undersöka hur europeiska telekombolag utformar sina upplysningar om intäkter i årsredovisningen enligt IFRS 15 samt att analysera variationer i upplysningskvalitet mellan företagen.

Studien tar sin utgångspunkt i hur företagen beskriver och strukturerar sina intäktsupplysningar, snarare än i om de enbart uppfyller redovisningsstandardens formella

krav. Fokus ligger därmed på hur tydlig, informativ och verksamhetsnära den redovisade informationen är.

1.4 Forskningsfrågor

Utifrån studiens syfte formuleras följande forskningsfråga:

Hur utformas och i vilken utsträckning varierar upplysningskvaliteten i europeiska telekombolags intäktsupplysningar enligt IFRS 15?

1.5 Studiens avgränsningar och fokus

Denna studie handlar om hur företag beskriver sina intäkter i årsredovisningen enligt IFRS 15. Fokus ligger på hur upplysningarna om intäkter är utformade och kommunicerade, snarare än på tekniska frågor om hur intäkter mäts eller värderas.

Studien är avgränsad till företag inom telekombranschen. Denna bransch har valts eftersom tidigare forskning visar att IFRS 15 är särskilt viktig i verksamheter där intäkterna bygger på komplexa kundavtal. I sådana företag spelar upplysningarna en central roll för att förstå hur intäkterna redovisas.

Studien syftar inte till att jämföra upplysningar över tid, utan fokuserar på en specifik rapporteringsperiod. Det innebär att förändringar i upplysningskvalitet mellan olika år inte analyseras.

Slutligen bygger studien enbart på offentlig finansiell rapportering. Analysen utgår därför från information i företagens årsredovisningar, medan interna processer och bedömningar som inte redovisas offentligt inte ingår i studien.

2. Teoretisk referensram

Detta kapitel presenterar de teoretiska utgångspunkter och tidigare studier som ligger till grund för studiens analys. Fokus ligger på upplysningar och upplysningskvalitet i relation till IFRS 15 samt den teori som används för att tolka variationer i företagens rapportering.

2.1 Upplysning och upplysningskvalitet

I finansiella rapporter utgör upplysningar den kompletterande information som lämnas i noter, förvaltningsberättelse och andra textavsnitt som omger de primära finansiella rapporterna. Napier och Stadler (2020) beskriver redovisning som ett system som ger upphov till flera typer av redovisningseffekter, där de numeriska rapporterna endast utgör en del. Enligt författarna visar de primära finansiella rapporterna resultatet av företags transaktioner i övergripande form, medan upplysningar återfinns i noter och berättande textavsnitt som förklarar och kompletterar dessa siffror. Upplysningar kan därmed förstås som en separat men integrerad del av redovisningen, vars funktion är att ge innehåll och mening åt de redovisade beloppen (Napier & Stadler, 2020).

Denna syn delas av Mattei och Paoloni (2018), som definierar årsredovisningen som ett kommunikationsverktyg bestående av både finansiella rapporter och kompletterande information i form av upplysningar. Författarna betonar att siffrorna i balans- och resultaträkningen inte är avsedda att stå för sig själva, utan att de behöver stödjas av text som förklarar hur de har fastställts och hur de ska tolkas. Även Cosmulese et al. (2023) gör en tydlig distinktion mellan numeriska redovisningsposter och upplysningar där upplysningar beskrivs som den information som möjliggör förståelse av innehållet bakom siffrorna.

Ett centralt syfte med upplysningar är att förklara, specificera och sätta de redovisade beloppen i ett sammanhang. Azzopardi (2025) framhåller att upplysningar är avsedda att ge användare tillräcklig information för att kunna förstå intäkternas karaktär, belopp, tidpunkt och osäkerhet. På liknande sätt visar Kobbi-Fakhfakh och Belguith (2024) att upplysningar fyller en kontextualiserande funktion genom att förklara vad de redovisade siffrorna faktiskt

avser och vilka förutsättningar de bygger på. Utan denna förklarande information riskerar de numeriska rapporterna att framstå som bristfälliga och svårtolkade.

Upplysningar har även en specificerande funktion. Cosmulese et al. (2023) betonar att företag genom upplysningar behöver redogöra för använda metoder, indata och antaganden. Detta innebär att företagsledningen måste förklara hur värden har beräknats och vilka bedömningar som ligger bakom dem, något som inte framgår av en enskild siffra i resultaträkningen eller balansräkningen. Genom dessa förklaringar ges användare möjlighet att förstå variationer i redovisningen och bedöma rimligheten i företagets tillämpade lösningar. Vidare menar Mattei och Paoloni (2018) att upplysningar bidrar till att skapa ett bättre beslutsunderlag för externa intressenter. Genom att klargöra tillämpade redovisningsprinciper, bedömningar och val ger upplysningarna intressenter möjlighet att fatta mer informerade beslut baserade på årsredovisningen som helhet snarare än på enbart siffror.

Studien av Hinson et al. (2024) framhåller att numeriska redovisningsposter i sig ofta är otillräckliga för att förstå ett företags ekonomiska ställning. Vidare argumenterar författarna för att kvalitativa upplysningar är nödvändiga för att säkerställa att redovisade belopp uppfattas som både tillförlitliga och jämförbara, särskilt i principbaserade standarder. Hinson et al. (2024) menar även att kvalitativa upplysningar är av väsentligt värde eftersom principbaserade standarder ger företagsledningen utrymme för egna bedömningar och tolkningar.

Även Cosmulese et al. (2023) lyfter fram att detaljerade upplysningar bidrar till ökad transparens, eftersom de gör det möjligt för externa intressenter att följa hur företaget har kommit fram till de värden som presenteras i rapporterna. Napier och Stadler (2020) visar dessutom att förändringar i redovisningsregler kan påverka hur transaktioner förstås av externa intressenter just genom att nya eller mer omfattande upplysningar synliggör information som tidigare varit dold bakom sammanställda siffror. Detta understryker att upplysningar inte är ett tillägg av sekundär betydelse, utan en central komponent för att förstå redovisningens innehåll.

2.1.1 Syftet med upplysningar

Ett centralt motiv till varför upplysningar behövs i finansiell rapportering är den informationsasymmetri som råder mellan företagsledningen och externa intressenter. Runesson et al. (2022, s. 86-87) beskriver hur företagsledningen besitter detaljerad kunskap om verksamhetens interna processer, risker och framtidsutsikter, medan externa intressenter saknar direkt insyn i denna information. Enligt författarna kan detta informationsövertag leda till att investerare får svårt att bedöma företagets faktiska ekonomiska situation, vilket i sin tur kan påverka marknadens funktionssätt. Detta gör upplysningar till ett nödvändigt medel för att minska osäkerheten och förse externa intressenter med kompletterande information som annars inte är tillgänglig (Runesson et al., 2022, s. 162-163). Även Mattei och Paoloni (2018) betonar att marknaden saknar möjlighet till direkt tillgång till intern företagsinformation, vilket skapar ett grundläggande behov av utförliga och förklarande upplysningar i årsredovisningen.

De numeriska redovisningsposterna i de finansiella rapporterna visar en förenklad och aggregerad bild av företagets ekonomiska förhållanden. Hinson et al. (2024) styrker detta genom att framföra att ekonomiska händelser och framtida kassaflöden sammanfattas i ett begränsat antal resultat- och balansposter, vilket innebär att information om bakomliggande variationer och osäkerheter inte förklaras fullt ut. Runesson et al. (2022, s. 119, 163) utvecklar detta resonemang genom att beskriva finansiell rapportering som en kombination av siffror och text, där de numeriska posterna sällan är självförklarande. Enligt författarna kräver redovisningsposterna en kompletterande kontext för att kunna uppfattas som begriplig och rättvisande av externa intressenter.

Redovisade belopp baseras i stor utsträckning på bedömningar och antaganden snarare än exakta observationer enligt Runesson et al. (2022 s. 115-116). Författaren menar att redovisning ofta baseras på uppskattningar och modeller vilket innebär att de redovisade siffrorna representerar ett tolkningsresultat snarare än den objektiva verkligheten. Detta förstärks även av Cosmulese et al. (2023) som framhåller att moderna redovisningstandarder kräver en betydande nivå av professionella bedömningar där företagsledningen måste göra antaganden om framtida utfall och osäkra förhållanden. De numeriska posterna kan därmed

inte förstås utan insikt i de bedömningar som har legat till grund för deras fastställande (ibid.).

Vidare argumenterar Cosmulese et al. (2023) för att upplysningar om använda metoder, indata och antaganden är avgörande för att skapa transparens i redovisningen. Genom sådana upplysningar ges externa intressenter möjlighet att förstå hur företaget har kommit fram till de redovisade värdena och att bedöma deras rimlighet. Även Hinson et al. (2024) visar att kvalitativa upplysningar är centrala för att säkerställa att de redovisade beloppen uppfattas som tillförlitliga och jämförbara, särskilt i sammanhang där ledningens bedömningar har stor påverkan på rapporteringen.

2.1.2 Upplysningarnas betydelse vid komplex redovisning

Behovet av upplysningar förstärks i redovisningssammanhang där tillämpningen av redovisningsstandarder präglas av hög komplexitet och ett betydande inslag av professionella bedömningar. Runesson et al. (2022, s. 90-91) beskriver hur principbaserade standarder innebär att företag i mindre utsträckning kan förlita sig på fasta regler och i stället måste göra egna tolkningar vid redovisningen av ekonomiska händelser. I sådana situationer ökar beroendet av företagsspecifika upplysningar eftersom de numeriska redovisningsposterna inte ger tillräcklig information om hur redovisningen har genomförts eller vilka överväganden som gjorts.

Cosmulese et al. (2023) identifierar intäktsredovisning som ett område med särskilt hög komplexitet, där redovisningen ofta påverkas av kontraktsstruktur, osäkra framtida utfall och ledningens bedömningar. Författarna visar att denna komplexitet medför att upplysningar får en avgörande roll för att förklara de tekniska beslut som ligger bakom de redovisade beloppen. Utan sådana förklarande upplysningar blir det svårt för användare att förstå hur siffrorna har fastställts och hur de relaterar till företagets faktiska ekonomiska förhållanden (Cosmulese et al., 2023).

Även Azzopardi (2025) visar att behovet av upplysningar är särskilt stort i verksamheter som kännetecknas av långvariga avtal och sammansatta tjänsteerbjudanden, där intäkter inte

uppstår vid en enskild tidpunkt utan över tid. I dessa fall krävs upplysningar för att klargöra intäkternas karaktär och struktur, eftersom de redovisade beloppen annars är svåra att tolka i sig. När redovisningen dessutom bygger på uppskattningar och modeller snarare än direkta observationer, blir upplysningar centrala för att möjliggöra tolkning av redovisade belopp. Runesson et al. (2022, s. 115-116, 163) framhåller att finansiella rapporter i sådana fall speglar resultatet av ledningens bedömningar snarare än entydiga ekonomiska utfall. Hinson et al. (2024) argumenterar i linje med detta för att kvalitativa upplysningar är särskilt viktiga i redovisningsmiljöer där bedömningar har stor påverkan på rapporterade siffror, eftersom upplysningarna gör det möjligt för användare att förstå hur dessa bedömningar har påverkat redovisningen.

2.1.3 Upplysningskvalitet som analytiskt begrepp

När upplysningar har etablerats som en nödvändig del av den finansiella rapporteringen uppstår frågan om hur dessa upplysningar bör bedömas. Runesson et al. (2022, s. 115-119, 163) menar att förekomsten av upplysningar i sig inte är tillräcklig för att uppnå en användbar redovisning, utan att upplysningarnas kvalitet är avgörande. Författarna kopplar upplysningskvalitet till det begreppsmässiga ramverkets kvalitativa egenskaper och betonar att finansiell information endast kan anses ha hög kvalitet om den är relevant och ger en trogen bild av företagets ekonomiska förhållanden. Upplysningarnas värde bedöms därmed utifrån deras nytta för intressenter och deras beslutsfattande, snarare än utifrån om de existerar eller inte (Runesson et al., 2022 s. 115-119, 163).

En central punkt är att upplysningskvalitet inte enbart handlar om regeluppfyllelse. Runesson et al. (2022 s. 162-163) varnar uttryckligen för en så kallad ”check-the-box”-ansats där fokus ligger på att formellt uppfylla upplysningskrav utan hänsyn till om informationen faktiskt bidrar till förståelse. Enligt författarna kan ett ensidigt fokus på formella krav leda till standardiserade och ytliga texter, så kallade boilerplate-upplysningar, som istället bidrar till överflöd av information än till ökad transparens. I sådana fall riskerar upplysningarna att dölja relevant information istället för att belysa den trots att de uppfyller gällande regler (Runesson et al., 2022, s. 163).

Att formellt korrekta upplysningar ändå kan vara svårtolkade belyses även av Napier och Stadler (2020), som noterar att upplysningar enligt tidigare standarder ofta uppfattades som generella och av begränsat värde för intressenter. Författarna pekar på att även efter införandet av mer omfattande upplysningskrav har vissa företagsledningar ifrågasatt nyttan av detaljerade upplysningar, då dessa inte alltid upplevs bidra till ökad förståelse. Detta indikerar att regeluppfyllelse i sig inte är ett tillräckligt mått på kvalitet, utan att upplysningarnas innehåll och utformning är avgörande för deras användbarhet (Napier & Stadler, 2020).

Azzopardi (2025) visar på liknande problematik genom att förklara att intressenter, inklusive beslutsfattare utan djup redovisningskunskap, kan ha svårt att tolka omfattande upplysningar även när dessa följer gällande standarder. Detta understryker att kvalitet inte är synonymt med detaljeringsgrad, utan att upplysningar måste vara utformade på ett sätt som gör dem begripliga för användaren (Azzopardi, 2025).

Även Hinson et al. (2024) problematiserar relationen mellan omfattning och kvalitet genom att visa att alltför detaljerade upplysningar kan bli förvirrande om de inte sätts i ett tydligt sammanhang. Författarna framhåller att uppdelad och detaljerad information endast bidrar till ökad beslutsnytta när den kompletteras med kvalitativa förklaringar som klargör de bedömningar som ligger bakom siffrorna. Utan sådana förklaringar riskerar informationen att förlora sitt värde för intressenter, trots att den uppfyller formella krav (Hinson et al., 2024). Enligt Runesson et al. (2022, s. 115-119, 163) uppnås hög kvalitet först när upplysningar fungerar som meningsfulla förklaringar av de bedömningar, antaganden och osäkerheter som ligger bakom företagets redovisade siffror. Upplysningskvalitet kan därmed förstås som ett mått på upplysningarnas förmåga att göra redovisningen begriplig och användbar för externa intressenter.

2.2 Informationsvärde och beslutsnytta

Detta avsnitt behandlar begreppen informationsvärde och beslutsnytta samt deras betydelse för användningen av finansiell rapportering.

2.2.1 Informationsvärde i finansiell rapportering

I forskningen om finansiell rapportering används informationsvärde ofta synonymt med begreppet beslutsnytta. Runesson et al. (2022, s. 115-119) framhåller att finansiell information endast har ett värde i den mån den bidrar till intressenters beslutsfattande. Informationsvärde kan därmed inte förstås som en egenskap som automatiskt uppstår genom att information lämnas, utan är beroende av att informationen besitter vissa kvalitativa egenskaper, främst relevans och trogen representation. Enligt författarna saknar information värde om den inte kan användas som underlag för ekonomiska beslut, oavsett om den är korrekt och formellt redovisad.

Hinson et al. (2024) utvecklar detta resonemang genom att definiera beslutsnytta som den utsträckning i vilken finansiella rapporter faktiskt kan påverka en användares beslut. Författarna betonar att information som inte har potential att förändra eller bekräfta ett beslut i praktiken saknar faktiskt värde. Informationsvärde handlar därmed inte om mängden information eller dess tekniska korrekthet, utan om dess förmåga att minska osäkerhet och bidra till ett mer informerat beslutsfattande (Hinson et al., 2024).

Runesson et al. (2022, s. 116-122, 163) knyter informationsvärde till användarens möjlighet att förstå de ekonomiska förhållanden som ligger bakom de redovisade siffrorna. Författarna definierar relevans som informationens förmåga att ha antingen ett prognosvärde, genom att stödja bedömningar av framtida utfall, eller ett bekräftelsevärde, genom att möjliggöra utvärdering av tidigare beslut. Informationsvärde uppstår först när användaren kan tolka informationen i relation till företagets faktiska ekonomiska situation och använda den för att fatta eller ompröva beslut (Runesson et al., 2022, s. 115-118).

Cosmulese et al. (2023) betonar att informationsvärdet är nära kopplat till i vilken utsträckning intressenter kan verifiera om de redovisade värdena speglar den underliggande

ekonomiska verkligheten. Författarna menar att information som inte möjliggör en sådan koppling mellan redovisade siffror och verkliga ekonomiska förhållanden förlorar sitt värde, även om den är korrekt återgiven. Informationsvärde uppstår därmed inte i siffrorna i sig, utan i användarens möjlighet att förstå vad dessa siffror representerar och hur de har framkommit (Cosmulese et al., 2023).

Flera studier visar samtidigt att korrekt information kan ha begränsat informationsvärde om den är svårtolkad. Stoykova (2021) noterar att moderna redovisningsmodeller ofta upplevs som tekniskt komplexa, vilket kan göra det svårt för användare att tolka informationen på ett meningsfullt sätt. När informationen inte kan förstås eller användas i praktiken minskar dess värde, även om den följer gällande standarder. På liknande sätt belyser Napier och Stadler (2020) problemet med standardiserade upplysningar som består av återkommande formuleringar. Information kan vara formellt korrekt men samtidigt sakna innehåll som är relevant för intressenternas bedömning av företagets specifika förhållanden, vilket begränsar dess informationsvärde.

Runesson et al. (2022, s. 116-118, 162-163) framhåller därför att informationsvärde är ett relationellt begrepp som uppstår i mötet mellan information och intressenter. Det är först när informationen tas emot, förstås och används i ett beslutsfattande sammanhang som den får ett värde. Informationsvärde kan därmed inte betraktas som en inneboende egenskap hos rapporterad information, utan som ett mått på hur väl kommunikationen mellan företaget och användaren fungerar. Om informationen inte svarar mot användarens behov eller inte kan minska den rådande informationsasymmetrin, saknar den enligt författarna praktiskt värde, oavsett dess formella korrekthet.

Informationsvärde i finansiell rapportering förutsätter att informationen är både relevant och begriplig. Runesson et al. (2022, s. 116-118) beskriver relevans som en grundläggande egenskap som avgör om information kan påverka intressenter och deras beslut. För att vara relevant behöver informationen bidra till förståelsen av väsentliga ekonomiska förhållanden, som intäkters karaktär, belopp, tidpunkt och osäkerhet, samt ha ett prognos- eller bekräftelsevärde för användaren (ibid.).

Samtidigt betonar Runesson et al. (2022, s. 117, 157, 163) att relevant information kan förlora sitt värde om den inte är begriplig. Begriplighet handlar om hur informationen är strukturerad, förklarad och presenterad, så att en intressent med rimlig kunskap kan tolka den. Information som saknar tydlig struktur eller tillräckliga förklaringar riskerar därmed att bli svår att använda, även om den i sig är relevant. Hinson et al. (2024) visar att uppdelad siffermässig information endast bidrar till ökat informationsvärde när den åtföljs av kvalitativa upplysningar som förklarar de bedömningar som ligger bakom siffrorna. Upplysningar i noter har därför en central funktion i att minska tolkningsosäkerhet. Cosmulese et al. (2023) framhåller att upplysningar om metoder, indata och antaganden gör det möjligt för användare att förstå hur redovisade värden har fastställts. Samtidigt varnar Runesson et al. (2022, s. 161-163) för att standardiserade upplysningar kan skapa förvirring snarare än förståelse. Informationsvärde uppstår därmed när upplysningar bidrar till att tydliggöra väsentliga förhållanden utan att introducera ny oklarhet.

2.2.2 Beslutsnytta och användarperspektiv

Finansiell rapportering har enligt forskningen ett tydligt användarfokus och riktar sig i första hand till externa intressenter, såsom nuvarande och potentiella investerare samt långgivare. Runesson et al. (2022, s. 116-122) framhåller att det övergripande syftet med finansiella rapporter är att tillhandahålla information som är användbar för ekonomiskt beslutsfattande. Detta innebär att rapporteringen ska vara utformad för att stödja bedömningar av företagets ekonomiska ställning, resultat och framtida utveckling, snarare än att enbart uppfylla formella rapporteringskrav.

Eftersom externa användare befinner sig utanför företaget saknar de tillgång till den interna information som företagsledningen besitter. Runesson et al. (2022, s. 86-87, 116, 163) beskriver detta som en grundläggande informationsasymmetri mellan företag och omvärld. I detta sammanhang blir upplysningarna i årsredovisningen ett centralt verktyg för att överkomma informationsgapet. Mattei och Paoloni (2018) betonar att externa intressenter är beroende av den information som företaget väljer att offentliggöra, vilket gör upplysningarnas innehåll och utformning avgörande för användarnas möjlighet att fatta välgrundade beslut.

Betydelsen av upplysningar förstärks ytterligare i redovisningsmiljöer där rapporteringen bygger på komplexa bedömningar och uppskattningar. Cosmulese et al. (2023) visar att moderna redovisningsstandarder ställer krav på att företag redogör för hur intäkter och andra poster har fastställts, eftersom intressenter annars saknar möjlighet att förstå arten, beloppet, tidpunkten och osäkerheten i de redovisade värdena. Utan förklarande upplysningar blir de numeriska posterna svåra att tolka för externa användare, vilket begränsar deras användbarhet i beslutsfattandet.

Flera studier understryker samtidigt att upplysningar inte bör bedömas utifrån sin formella existens, utan utifrån hur väl de stödjer ekonomiska beslut. Runesson et al. (2022, s. 116-118, 162-163) varnar uttryckligen för en ”check-the-box”-ansats, där fokus ligger på att formellt uppfylla upplysningskrav snarare än att kommunicera information som är relevant för användaren. Enligt författarna riskerar en sådan ansats att resultera i standardiserade upplysningar som döljer snarare än belyser väsentliga förhållanden.

Hinson et al. (2024) visar att siffermässig information ofta förlorar sitt värde om den inte kompletteras med kvalitativa upplysningar som förklarar de bedömningar och antaganden som ligger bakom redovisningen. Författarna betonar att upplysningar om metoder, indata och antaganden är nödvändiga för att användare ska kunna bedöma om de redovisade värdena speglar den underliggande ekonomiska verkligheten. Upplysningarnas funktion är därmed att fungera som en tolkningsnyckel till redovisningens tekniska innehåll, snarare än som en uppräkningslista av uppfyllda krav.

Upplysningskvalitet får i detta sammanhang sin praktiska betydelse genom i vilken utsträckning informationen faktiskt används i ekonomiska bedömningar. Runesson et al. (2022, s. 115-118) betonar att finansiell information endast kan anses relevant om den har kapacitet att påverka användares beslut, exempelvis genom att förändra eller bekräfta deras uppfattning om företagets framtida ekonomiska utveckling. Beslutsnytta fungerar därmed som ett övergripande kriterium för kvalitet, snarare än som ett komplement till formell regeluppfyllelse.

Hinson et al. (2024) visar att upplysningar med hög grad av specificitet kan minska osäkerhet i användarnas bedömningar och leda till mer precisa prognoser. Detta indikerar att upplysningar med faktisk användningseffekt skiljer sig från information som enbart redovisas

utan att påverka beslutsfattandet. I linje med detta framhåller Runesson et al. (2022, s. 116-121) att information som saknar prognos- eller bekräftelsevärde har begränsat informationsvärde, även om den är tekniskt korrekt.

Samtidigt pekar flera studier på att upplysningar som inte kan användas i praktiken förlorar sitt värde. Azzopardi (2025) visar att tekniskt avancerade upplysningar kan vara svåra att tillämpa för användare, vilket begränsar deras betydelse i beslutsprocesser. Hinson et al. (2024) betonar även att alltför detaljerade upplysningar utan tydlig kontext riskerar att bli ignorerade av användare, då de uppfattas som svåra att tolka. Napier och Stadler (2020) lyfter i detta sammanhang risken för att upplysningar reduceras till en redovisningsteknisk övning utan tydlig koppling till användarnas faktiska informationsbehov. Upplysningar som inte bidrar till att stödja eller förändra användares ekonomiska bedömningar har ett begränsat värde, oavsett om de uppfyller formella krav. Beslutsnytta framstår därmed som det samlande måttet för kvalitet i finansiell rapportering, där upplysningarnas funktion ytterst bedöms utifrån deras förmåga att fungera som ett verktyg i användarnas beslutsfattande (Runesson et al., 2022, s. 115-119, 163; Hinson et al., 2024).

2.3 IFRS 15

Detta avsnitt ger en övergripande beskrivning av IFRS 15 och standardens roll i intäktsredovisningen.

2.3.1 Syftet med IFRS 15

Införandet av IFRS 15 kan förstås mot bakgrund av de begränsningar som präglade tidigare standarder för intäktsredovisning. Före IFRS 15 reglerades intäkter huvudsakligen genom IAS 18 och IAS 11, vilka enligt tidigare forskning gav upphov till tolkningssvårigheter och bristande jämförbarhet mellan företag och branscher (Singh, 2015; Napier & Stadler, 2020). Enligt IASB (2014) var upplysningskraven i dessa standarder ofta otillräckliga, vilket försvårade för investerare och analytiker att förstå hur företagens intäkter faktiskt hade uppkommit.

Ett återkommande problem var att ekonomiskt likartade transaktioner kunde redovisas på olika sätt beroende på bransch, företagsspecifika tolkningar eller tillämpligt regelverk. Lee

och Choi (2024) samt Napier och Stadler (2020) beskriver hur IAS 18 gav begränsad vägledning för mer komplexa affärsmodeller, vilket i praktiken innebar att företag utvecklade egna redovisningsprinciper. Singh (2015) framhåller att detta bidrog till en ojämn behandling av liknande transaktioner mellan företag medan IASB (2014) pekar på att sådan variation försämrade jämförbarheten i företagens redovisade intäkter.

Behovet av en mer enhetlig modell för intäktsredovisning blev därmed tydligt. Enligt IFRS Foundation (2014) och Lee och Choi (2024) var syftet med IFRS 15 att ersätta det tidigare fragmenterade regelverket med en gemensam principbaserad modell som kan tillämpas konsekvent oberoende av bransch och transaktionstyp. IASB (2014) beskriver hur harmoniseringen mellan IFRS och US GAAP var en central del av detta arbete, med ambitionen att förbättra jämförbarheten i företagens intäktsredovisning på globala kapitalmarknader.

Utöver harmonisering har IFRS 15 ett uttalat informationssyfte. Enligt IFRS Foundation (2014) är målet att fastställa principer som ger användare av finansiella rapporter relevant information om intäkternas och kassaflödenas art, belopp, tidpunkt och osäkerhet. Azzopardi (2025) och Singh (2015) betonar att intäkter ska redovisas på ett sätt som speglar överföringen av varor eller tjänster till kunden och den ersättning som företaget förväntas ha rätt till.

IASB (2014) framhåller att de utökade upplysningskraven är avsedda att göra företagens bedömningar och uppskattningar synliga för användare av de finansiella rapporterna. Boujelben och Kobbi-Fakhfakh (2020) visar att IFRS 15 kräver mer detaljerad och företagsspecifik information än tidigare standarder vilket möjliggör en bättre förståelse av avtalen med kunder och deras ekonomiska effekter. Hinson et al. (2024) påpekar att siffermässig information, såsom uppdelade intäkter, endast blir användbar i beslutsfattande när den åtföljs av kvalitativa upplysningar som förklarar hur redovisningen har genomförts.

2.3.2 IFRS 15 som principbaserad standard

IFRS 15 är utformad som en principbaserad standard, vilket innebär att den anger övergripande mål för hur intäkter ska redovisas snarare än detaljerade regler för hur varje enskild situation ska hanteras (Runesson et al., 2022, s. 105, 123; Lee & Choi, 2024). Enligt

Runesson et al. (2022, s. 90-91, 105, 115-119) innebär detta att standarden fokuserar på vilken information redovisningen ska förmedla till användare, samtidigt som den lämnar utrymme för professionella bedömningar vid tillämpningen. Lee och Choi (2024) kontrasterar detta mot regelbaserade system, där redovisningen i högre grad styrs av detaljerade och ofta branschspecifika regler, vilket kan leda till en mindre flexibel tillämpning och skillnader i redovisning mellan branscher.

Den principbaserade utformningen av IFRS 15 kommer till uttryck genom den enhetliga femstegsmodell som ska tillämpas på samtliga kundkontrakt. Enligt Singh (2015) och Lee och Choi (2024) innebär modellen att företaget ska identifiera avtalet med kunden, identifiera de prestationsåtaganden som ingår, fastställa transaktionspriset, fördela priset på prestationsåtagandena samt redovisa intäkter när eller i takt med att åtagandena uppfylls. Modellen anger därmed en gemensam struktur för intäktsredovisning men specificerar inte i detalj hur varje steg ska bedömas i olika situationer (Singh, 2015; IFRS Foundation, 2014).

Att IFRS 15 är principbaserad innebär samtidigt att standardens tillämpning ger upphov till tolkningsutrymme. Singh (2015) och Boujelben och Kobbi-Fakhfakh (2020) visar att identifieringen av prestationsåtaganden kräver bedömningar av om varor och tjänster ska redovisas separat eller tillsammans, särskilt i komplexa kundavtal. Usurelu och Dutescu (2021) betonar att även bedömningen av när intäkter ska redovisas bygger på företagsunika överväganden kring när kontroll överförs till kunden, vilket kräver tolkning av både avtalsvillkor och faktiska omständigheter.

Eftersom tillämpningen av IFRS 15 utgår från varje enskilt kundavtals utformning kan företag, även inom samma bransch, komma fram till olika redovisningslösningar (Singh, 2015; Boujelben & Kobbi-Fakhfakh, 2020). Runesson et al. (2022, s. 115-122, 163) framhåller att när redovisningen bygger på sådana bedömningar får upplysningarna en särskilt viktig funktion, eftersom de gör det möjligt för användare att förstå hur företaget har resonerat vid tillämpningen av standarden.

Samtidigt anger IFRS 15 inte ett exakt facit för hur omfattande eller detaljerade upplysningarna ska vara. Enligt standarden ska företaget använda professionellt omdöme för att avgöra vilken information som krävs för att uppfylla upplysningsmålet (IFRS Foundation, 2014). Hinson et al. (2024) visar att denna flexibilitet bidrar till variation i hur upplysningar

utformas eftersom företag gör olika bedömningar av vilken information som är relevant för deras användare. Runesson et al. (2022, s. 90, 105, 122-123) menar att denna variation är en naturlig följd av principbaserade standarder, där upplysningarnas innehåll och struktur påverkas av företagets bedömningar och kontraktens komplexitet.

2.3.3 Upplysningskrav enligt IFRS 15

Upplysningskraven i IFRS 15 är utformade för att styra vilken förståelse användare ska få av företagets intäkter istället för att ange exakt hur upplysningar ska utformas i praktiken (IFRS Foundation, 2014; IASB 2024). Azzopardi (2025) framhåller att standarden därför utgår från övergripande informationsmål och lämnar åt företagen att avgöra hur dessa mål bäst uppfylls. Boujelben och Kobbi-Fakhfakh (2020) menar att denna utformning syftar till att flytta fokus från formell regeluppfyllelse till innehållet i den information som lämnas.

För att vägleda företagets rapportering anger IFRS 15 ett antal centrala områden där upplysningar ska lämnas. Ett sådant område rör hur intäkter delas upp i olika kategorier. Standarden kräver att företag presenterar intäkter på ett sätt som gör det möjligt för användare att förstå hur olika ekonomiska faktorer påverkar intäkternas egenskaper och osäkerhet (IFRS Foundation, 2014; IASB 2024). Lee och Choi (2024) betonar att denna uppdelning ger användare bättre förutsättningar att analysera hur olika delar av verksamheten bidrar till företagets intäkter.

Vidare ställer IFRS 15 krav på upplysningar om företagets åtaganden gentemot kunder. Enligt standarden ska företag beskriva vilka varor eller tjänster som ingår i kundavtalen samt när dessa normalt sett levereras eller utförs (IFRS Foundation, 2014). Singh (2015) framhåller att sådan information är viktig för att intressenter ska kunna förstå sambandet mellan företagets affärsverksamhet och tidpunkten för intäktsredovisning. Ett ytterligare område avser upplysningar om de bedömningar som har haft betydande påverkan på intäktsredovisningen. IFRS 15 kräver att företag förklarar vilka bedömningar och antaganden som varit avgörande vid fastställandet av intäkter (IFRS Foundation, 2014). Boujelben och Kobbi-Fakhfakh (2020) menar att dessa upplysningar bidrar till ökad insyn i hur företaget har resonerat vid tillämpningen av standarden.

2.4 IFRS i telekombranschen

Detta avsnitt behandlar tillämpningen av IFRS i telekombranschen och de redovisningsmässiga utmaningar som branschens särdrag medför.

2.4.1 Telekombranschens affärsmodeller

Telekombranschen kännetecknas av företag som tillhandahåller kommunikationstjänster till både konsumenter och företagskunder. Enligt Usurelu och Dutescu (2021) omfattar dessa tjänster bland annat nätverksåtkomst, röstsamtal, datatjänster, internetuppkoppling och kompletterande medietjänster. Azzopardi (2025) framhåller att efterfrågan på sådana tjänster har ökat i takt med digitalisering och ökad global uppkoppling, vilket har gjort telekomföretag till centrala aktörer i många ekonomier.

Intäkter inom telekombranschen bygger i hög grad på abonnemangsbaserade upplägg. Singh (2015) beskriver branschen som en massmarknad med ett stort antal kunder och standardiserade avtal, där intäkter genereras genom återkommande betalningar snarare än genom enskilda försäljningstillfällen. Enligt Azzopardi (2025) innebär detta att kundrelationerna ofta är långsiktiga, med avtal som sträcker sig över flera år, vilket utgör en central del av telekomföretagens affärsmodell och intäktsstruktur.

Ett ytterligare kännetecken för branschen är användningen av paketlösningar, där tjänster och produkter säljs tillsammans. Singh (2015) påpekar att telekomföretag ofta kombinerar kommunikationstjänster med fysiska produkter, såsom mobiltelefoner, routrar eller modem, inom ramen för ett och samma kundavtal. Prissättningen sker i dessa fall normalt på paketsnivå snarare än per enskild komponent. Enligt IASB (2014) innebär detta att produkter ibland erbjuds till ett lågt pris eller utan separat ersättning vid avtalets ingående, medan kostnaden istället återvinns genom de löpande abonnemangsvgifterna.

Denna typ av affärsmodell medför särskilda redovisningsmässiga utmaningar. Usurelu och Dutescu (2021) framhåller att paketlösningar kräver att företagen identifierar och särskiljer olika delar av avtalet vid tillämpningen av IFRS 15, trots att kunden möter ett samlat erbjudande. När prissättningen sker på paketsnivå uppstår enligt Singh (2015) behov av bedömningar och uppskattningar för att fastställa hur ersättningen ska fördelas mellan de

olika delarna av avtalet. Enligt IASB (2014) kan dessa bedömningar påverka både storleken på redovisade intäkter och tidpunkten för när de redovisas, vilket gör telekombranschens affärsmodeller särskilt relevanta ur ett redovisningsperspektiv.

2.4.2 Kundavtal med flera prestationsåtaganden

Kundavtal inom telekombranschen omfattar ofta flera åtaganden inom ramen för ett och samma avtal. Azzopardi (2025) beskriver hur dessa avtal vanligtvis kombinerar fysiska produkter, såsom mobiltelefoner eller annan utrustning, med löpande kommunikationstjänster som nätverksåtkomst och datatjänster. Singh (2015) förklarar att sådana avtal ofta innehåller flera avtalade varor och tjänster, vilka enligt IFRS 15 kan utgöra separata prestationsåtaganden. Enligt Azzopardi (2025) sträcker sig dessa kundavtal vanligtvis över längre tidsperioder, ofta mellan 12 och 24 månader.

Mot denna bakgrund kräver IFRS 15 att företag identifierar vilka delar av ett kundavtal som ska behandlas som separata prestationsåtaganden. Standarden anger att samtliga varor och tjänster som ingår i avtalet ska analyseras för att avgöra om de är distinkta i förhållande till varandra (IFRS Foundation, 2014). Usurelu och Dutescu (2021) framhåller att denna identifiering är särskilt central i telekomavtal, eftersom kunden ofta möter ett samlat erbjudande, medan redovisningen förutsätter en uppdelning av avtalets innehåll. Lee och Choi (2024) betonar att analysen utgår från avtalets ekonomiska innebörd snarare än från hur betalningen är strukturerad.

Hur prestationsåtagandena identifieras påverkar direkt hur intäkter redovisas. Azzopardi (2025) påpekar att uppdelningen avgör hur det totala transaktionspriset ska fördelas mellan avtalets olika delar, vilket får konsekvenser för både tidpunkten och storleken på redovisade intäkter. Singh (2015) visar att denna fördelning ofta kräver bedömningar, särskilt när prissättningen sker på paketsnivå och inte speglar värdet av varje enskild del.

Tidpunkten för intäktsredovisning bestäms av när kontrollen över respektive prestationsåtagande överförs till kunden. Enligt IFRS Foundation (2014) kan detta ske antingen vid en specifik tidpunkt eller över tid. I telekomavtal innebär detta enligt Azzopardi (2025) att fysiska produkter normalt uppfylls vid leverans, medan tjänster uppfylls successivt under avtalsperioden. Singh (2015) förklarar att detta kan leda till att intäkter redovisas vid

olika tidpunkter inom samma avtal, även när betalningen sker genom löpande abonnemangsavgifter. Napier och Stadler (2020) menar att denna redovisning bättre speglar när kunden faktiskt får tillgång till de avtalade varorna och tjänsterna.

2.5 Faktorer som påverkar upplysningar

Detta avsnitt behandlar faktorer som kan påverka hur företag utformar sina upplysningar i den finansiella rapporteringen.

2.5.1 Disclosure theory

Disclosure theory utgår från antagandet att företag inte lämnar upplysningar slumpmässigt, utan att utformningen av information i finansiella rapporter är resultatet av medvetna val från företagsledningens sida. Kobbi-Fakhfakh och Belguith (2024) beskriver upplysningar som ett uttryck för rationella överväganden, där ledningen väger fördelarna med att informera externa intressenter mot de kostnader och risker som upplysningar kan medföra. Boujelben och Kobbi-Fakhfakh (2020) visar i detta sammanhang att variation i efterlevnad och detaljnivå inte nödvändigtvis beror på bristande kunskap, utan kan vara ett resultat av strategiska beslut kring vilken information som anses lämplig att offentliggöra.

Ett centralt motiv för upplysningar är den informationsasymmetri som råder mellan företagsledningen och externa intressenter. Runesson et al. (2022, s. 86-87, 162-163) förklarar att företagsledningen har tillgång till detaljerad intern information om verksamheten, medan externa intressenter saknar denna insyn. Enligt författarna kan detta informationsgap försämra marknadens förmåga att korrekt värdera företag, vilket skapar ett behov av upplysningar som förmedlar relevant information till omvärlden. Tarca (2004) visar att minskad informationsasymmetri genom ökad transparens kan stärka investerarens förtroende och förbättra företagets relation till kapitalmarknaden, vilket ger ett incitament för upplysningar.

Disclosure theory betonar samtidigt att upplysningar inte enbart medför fördelar. Mattei och Paoloni (2018) beskriver hur upplysningar kan användas som ett medel för att hantera relationer med externa intressenter genom att signalera kvalitet och ansvarstagande. Samtidigt pekar Usurelu och Dutescu (2021) på att upplysningar kan innebära betydande

kostnader, exempelvis i form av resursåtgång, ökad exponering för granskning samt risk för att känslig information utnyttjas av konkurrenter. Disclosure theory utgår därmed från att företagsledningen gör en avvägning mellan fördelar och nackdelar när upplysningar utformas, snarare än att eftersträva maximal transparens i alla situationer (Kobbi-Fakhfakh & Belguith, 2024).

Även om disclosure theory ofta har tillämpats för att analysera frivillig information, är teorin relevant även i ett obligatoriskt regelverk. Boujelben och Kobbi-Fakhfakh (2020) visar att upplysningspraxis varierar avsevärt även när företag omfattas av samma redovisningskrav. Hinson et al. (2024) förklarar att principbaserade standarder, såsom IFRS 15, ger företagsledningen ett betydande tolkningsutrymme när det gäller hur upplysningar formuleras, struktureras och detaljeras. Detta innebär att företag, trots gemensamma regelkrav, gör olika val kring hur information presenteras för intressenter. Även inom ett obligatoriskt regelverk påverkas upplysningspraxis av hur företagsledningen bedömer balansen mellan informationsvärde för intressenter och de kostnader och risker som mer omfattande rapportering kan innebära (Runesson et al., 2022, s. 87, 115; Boujelben & Kobbi-Fakhfakh, 2020; Hinson et al., 2024).

2.5.2 Företagsstorlek och interna resurser

I redovisningsforskning används företagsstorlek ofta som en indikator på tillgången till interna resurser som kan påverka hur upplysningar utformas. Kobbi-Fakhfakh och Belguith (2024) visar att större företag generellt har bättre organisatoriska förutsättningar i form av specialiserad redovisningskompetens, mer utvecklade interna processer och större administrativ kapacitet. Dessa resurser är särskilt betydelsefulla i samband med tillämpningen av komplexa och principbaserade standarder, där upplysningar kräver både analys och anpassning till företagets specifika förhållanden (ibid.).

En central del av dessa interna resurser utgörs av tekniska system för hantering och bearbetning av redovisningsdata. Singh (2015) samt Napier och Stadler (2020) beskriver hur kraven enligt IFRS 15 i praktiken förutsätter avancerade interna system som kan hantera stora datamängder och möjliggöra uppdelning av intäkter och avtal. I telekombranschen, där volymen av kundavtal är hög och avtalsstrukturerna ofta komplexa, blir sådana system avgörande för att kunna ta fram den information som krävs för välgrundade upplysningar.

Större företag har enligt författarna bättre möjligheter att investera i dessa system, vilket påverkar deras kapacitet att utforma upplysningar som är anpassade till verksamhetens förhållanden snarare än förenklade standardlösningar.

Interna resurser påverkar dock inte enbart omfattningen av upplysningar, utan även deras kvalitet. Hinson et al. (2024) framhåller att upplysningar med högt informationsvärde kräver mer än formell regeluppfyllelse eftersom de förutsätter analys, förklaringar och ett tydligt sammanhang som gör informationen begriplig för intressenter. Napier och Stadler (2020) visar att företag med mer begränsade resurser i högre utsträckning tenderar att använda standardiserade formuleringar vilket kan leda till upplysningar som är mindre företagsanpassade och därmed mindre användbara, trots att de uppfyller gällande krav. Även Azzopardi (2025) pekar på att bristande systemstöd och resursbegränsningar kan tvinga fram manuella arbetsprocesser, vilket begränsar möjligheten att utveckla förklarande och sammanhängande upplysningar.

Ur ett disclosure theory-perspektiv utgör interna resurser en central del av kostnadssidan i företagens upplysningsbeslut. Kobbi-Fakhfakh och Belguith (2024) förklarar att företag gör rationella avvägningar mellan den information som lämnas och de resurser som krävs för att producera den. För företag med större organisatorisk kapacitet är kostnaden för att ta fram mer utvecklade upplysningar relativt sett lägre, vilket gör det lättare att investera i upplysningar som håller hög kvalitet (ibid.). Usurelu och Dutescu (2021) betonar i detta sammanhang att implementeringen av IFRS 15 innebär betydande praktiska krav vilket gör företagsstorlek och interna resurser till en viktig faktor bakom variationer i upplysningspraxis.

2.5.3 Revisionens roll

I forskningen lyfts revisionen fram som en central extern faktor som påverkar hur finansiell rapportering, inklusive upplysningar, utformas i praktiken. Kobbi-Fakhfakh och Belguith (2024) beskriver revisionens grundläggande funktion som att stärka tillförlitligheten i den finansiella rapporteringen genom oberoende granskning av företagets efterlevnad av gällande redovisningsstandarder. Detta granskningsuppdrag innebär inte enbart att kontrollera om

formella krav är uppfyllda, utan även att bedöma rimligheten i de redovisningsval och bedömningar som företagsledningen har gjort.

I principbaserade standarder, såsom IFRS 15, blir denna roll särskilt framträdande. Usurelu och Dutescu (2021) visar att revisorer i dessa sammanhang måste använda professionellt omdöme för att värdera hur företaget har tolkat och tillämpat standardens principer. Eftersom standarden lämnar utrymme för företagsunika bedömningar, krävs det även från revisorns sida en bedömning av om upplysningarna ger en tillräckligt tydlig bild av hur redovisningen har genomförts.

Revisionen påverkar därmed inte enbart om upplysningar lämnas, utan även hur de utformas. Lee och Choi (2024) beskriver revisorer som en förmedlande aktör mellan regelverk och praktisk tillämpning, vilket innebär att de får ett inflytande över hur upplysningskrav tolkas i specifika situationer. Azzopardi (2025) menar att detta ofta tar formen av dialog mellan företag och revisor, särskilt i komplexa redovisningsfrågor där företagen efterfrågar vägledning kring hur upplysningar bör utformas för att anses rimliga och ligga inom ramen för standardens intentioner.

Napier och Stadler (2020) visar i detta sammanhang att revisorer kan utmana företagsledningens bedömningar och formuleringar, vilket påverkar både detaljnivån och försiktigheten i upplysningarna. Hur denna påverkan tar sig uttryck varierar dock mellan företag, eftersom olika revisionsbyråer kan ha skilda uppfattningar om vad som utgör god praxis inom ramen för ett principbaserat regelverk (Lee & Choi, 2024). Detta bidrar till att upplysningar, trots likartade redovisningskrav, kan presenteras på olika sätt mellan företag inom samma bransch.

Ur ett disclosure theory-perspektiv påverkar revisionen företagens avvägningar mellan risk och kostnad i samband med upplysningsval. Kobbi-Fakhfakh och Belguith (2024) menar att närvaron av extern revision minskar risken för alltför begränsade upplysningar, eftersom företagsledningen förväntas kunna motivera sina redovisningsval inför en oberoende granskare. Samtidigt visar Cosmulese et al. (2023) att revisorer ofta betonar försiktighet i hur information uttrycks, särskilt i situationer där bedömningar och uppskattningar har stor påverkan på de redovisade beloppen. Genom att påverka hur upplysningskrav tolkas och hur bedömningar kommuniceras bidrar revisionen till variation i upplysningskvalitet mellan

företag, även när samma regelverk tillämpas (Kobbi-Fakhfakh & Belguith, 2024; Lee & Choi, 2024).

2.5.4 Institutionella och nationella faktorer

Redovisningspraxis utvecklas inte i ett vakuum, utan tillämpas inom ramen för institutionella förhållanden som omfattar lagstiftning, normer och tillsyn. Tarca (2004) visar att företagens upplysningsval påverkas av den nationella miljö i vilken de verkar, där både det juridiska systemet och tillsynsstrukturerna formar hur redovisningskrav tolkas i praktiken. Runesson et al. (2022, s. 85-92) framhåller att dessa institutionella förhållanden utgör en yttre ram som påverkar hur finansiell information kommuniceras och uppfattas av marknadens aktörer.

Även vid tillämpning av internationella redovisningsstandarder spelar nationella institutioner en betydande roll. Tarca (2004) betonar att tillsynsmyndigheter och nationella aktörer bidrar till att operationalisera internationella regler genom lokal vägledning och tolkning. Lee och Choi (2024) visar att effekterna av IFRS-tillämpning varierar mellan länder beroende på skillnader i kapitalmarknadernas struktur och graden av efterlevnad. Detta innebär att samma standard kan få olika praktiskt genomslag, trots formellt likartade krav.

Studier tyder på att nationella institutioner även bidrar till att utveckla praxis som går utöver standardernas utformning. Boujelben och Kobbi-Fakhfakh (2020) visar att företag i vissa miljöer kompletterar IFRS-krav genom att inspireras av tolkningar från andra regelverk eller tidigare nationell praxis, särskilt när standarden lämnar tolkningsutrymme. Sådana anpassningar bidrar till att upplysningar i praktiken formas av lokala förväntningar snarare än enbart av internationella regler (ibid.).

Tillsynsmyndigheternas prioriteringar utgör ytterligare en förklaringsfaktor till variation i upplysningar. Kobbi-Fakhfakh och Belguith (2024) visar att tillsynsorgan kan rikta särskild uppmärksamhet mot specifika områden i den finansiella rapporteringen, vilket påverkar vilka upplysningar företag väljer att betona. Stoykova (2021) påpekar att skillnader i institutionell styrka mellan länder kan leda till varierande grad av tydlighet och konsekvens i rapporteringen, även när samma internationella standard tillämpas.

Inom disclosure theory kan dessa institutionella och nationella faktorer ses som en del av företagets bedömningar kring upplysningar. Tarca (2004) beskriver hur företagsledningar anpassar sitt rapportering efter den miljö de verkar i, där upplevda risker, tillsynsnivå och förväntningar från marknaden påverkar vilka upplysningar som lämnas. Kobbi-Fakhfakh och Belguith (2024) menar att institutionella faktorer därmed påverkar både incitament och begränsningar i beslut kring upplysningar, vilket gör dem till en relevant förklaringsfaktor till variation i upplysningskvalitet tillsammans med interna resurser och revision.

2.6 Sammanfattning och analysmodell

Den teoretiska referensramen har etablerat upplysningar som en central del av finansiell rapportering och som avgörande för hur redovisad information kan förstås och användas av externa intressenter. Tidigare avsnitt har visat att upplysningar inte enbart fungerar som ett komplement till de numeriska redovisningsposterna, utan spelar en central roll för att förklara redovisningen, synliggöra bedömningar och minska tolkningssvårigheter.

Upplysningskvalitet har i detta sammanhang definierats utifrån hur väl upplysningarna bidrar till begriplighet och beslutsnytta, snarare än utifrån deras förekomst eller omfattning.

Vidare har den teoretiska referensramen visat att IFRS 15 är en principbaserad standard där redovisningen i hög grad är beroende av företagsbedömningar och där upplysningar utgör ett centralt verktyg för att förklara hur standarden har tillämpats. Standarden anger övergripande mål för vilken förståelse användare ska ges av intäkternas karaktär, belopp, tidpunkt och osäkerhet, men lämnar utrymme för variation i hur dessa mål uppnås i praktiken. Detta innebär att företag som tillämpar samma regelverk kan utforma sina upplysningar på olika sätt.

Telekombranschen har i den teoretiska referensramen identifierats som en redovisningskontext där upplysningar blir särskilt viktiga. Branschens affärsmodeller kännetecknas av långsiktiga kundavtal, paketlösningar och flera prestationsåtaganden, vilket medför att redovisningen bygger på bedömningar som inte fullt ut kan förstås genom de redovisade beloppen i sig. Upplysningarna får därmed en central funktion för att förklara hur intäkter har identifierats, fördelats och redovisats över tid.

Analysens fokus ligger på upplysningskvalitet, där kvalitet bedöms utifrån hur väl upplysningarna bidrar till att förklara redovisningen, synliggöra gjorda bedömningar och antaganden samt skapa användbar information för externa intressenter. Analysen avser därmed inte att pröva teknisk regeluppfyllelse i detalj, utan att undersöka hur upplysningar används för att kommunicera redovisningens innehåll.

För att strukturera analysen har en analysmodell utvecklats med utgångspunkt i upplysningskvalitet som centralt analytiskt begrepp och visar hur begreppet omsätts i en systematisk empirisk analys. Upplysningskvalitet operationaliseras genom indikatorer som avser hur intäktsupplysningar enligt IFRS 15 är strukturerade, hur prestationsåtaganden och intäkternas tidpunkt beskrivs samt i vilken utsträckning bedömningar och osäkerheter synliggörs. Genom denna operationalisering skapas en tydlig koppling mellan den teoretiska referensramens definition av kvalitet och den empiriska granskningen av företagens årsredovisningar.

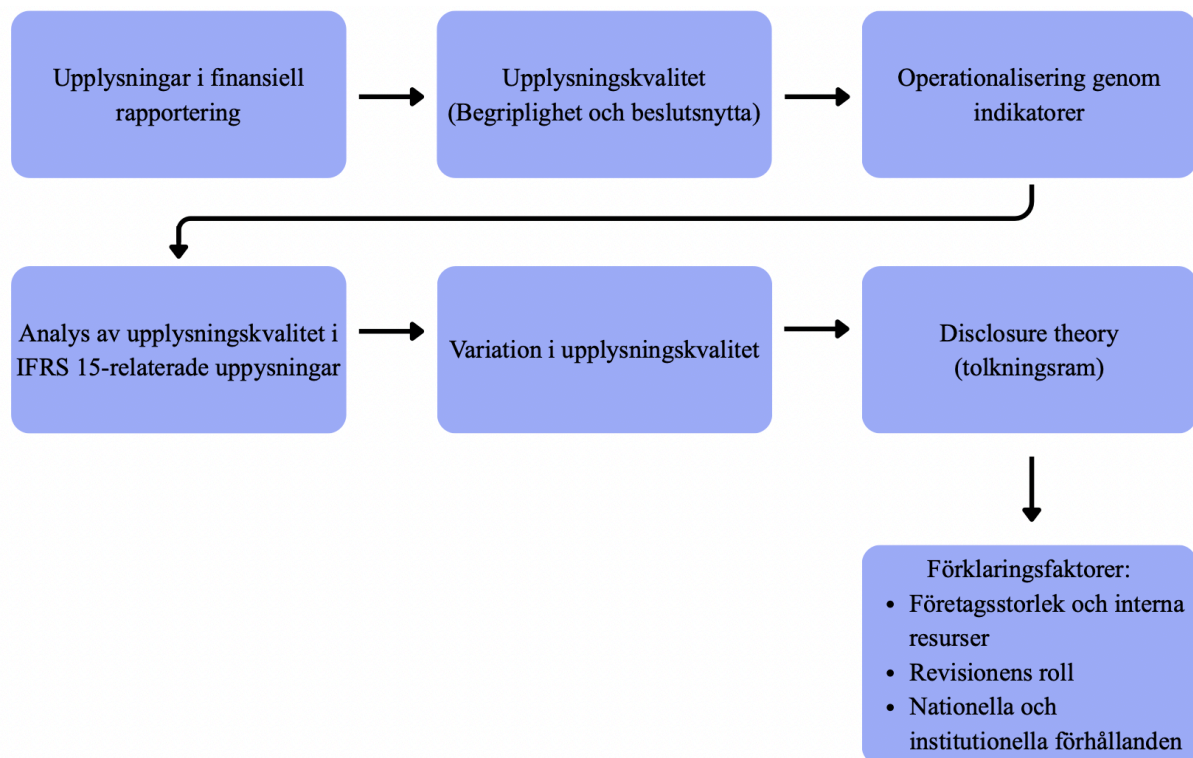
För att tolka och strukturera de variationer som identifieras används disclosure theory som teoretisk utgångspunkt. Inom disclosure theory betonas att upplysningar inte enbart är ett resultat av formella regelkrav, utan även påverkas av företagens avvägningar mellan informationsnytta, kostnader och risker. Detta innebär att företag, inom ramen för samma redovisningsstandard, kan göra olika bedömningar av hur detaljerade och verksamhetsnära upplysningar som ska lämnas, vilket i sin tur kan leda till variation i upplysningskvalitet.

I analysmodellen används därför tre faktorer som analytiska utgångspunkter för att förklara identifierade variationer i upplysningskvalitet: företagsstorlek och interna resurser, revisionens roll samt nationella och institutionella förhållanden. Dessa faktorer har i den teoretiska referensramen identifierats som relevanta för att förstå hur organisatoriska och externa förutsättningar påverkar företagens upplysningspraxis. De fungerar som strukturerande tolkningsramar i analysen och möjliggör en sammanhållen förståelse av hur upplysningskvalitet tar form i praktiken.

Genom analysmodellen identifierar studien hur upplysningskvalitet framträder i företagens IFRS 15-relaterade upplysningar genom de utvecklade indikatorerna, därefter analyseras variationer mellan företag och slutligen tolkar dessa variationer med stöd i disclosure theory

och de tre identifierade faktorerna. Modellen skapar därmed en tydlig koppling mellan den teoretiska referensramen, operationaliseringen i metodkapitlet och den efterföljande analysen.

Figur 1: Analysmodell

Analysmodellen visar hur studiens teori kopplas till den empiriska analysen.

Upplysningskvalitet är det centrala begreppet och konkretiseras genom indikatorer som används för att identifiera skillnader i företagens IFRS 15-upplysningar. De variationer som framkommer tolkas sedan utifrån tre övergripande faktorer: företagsstorlek och interna resurser, revisionens roll samt institutionella och nationella förhållanden.

3. Metod

Detta kapitel redogör för studiens metodologiska tillvägagångssätt. Här beskrivs forskningsdesign, urval, datainsamling och analys samt hur upplysningskvalitet har operationaliserats.

3.1 Forskningsdesign och metodval

Studien är utformad för att undersöka hur företag utformar sina upplysningar om intäktsredovisning enligt IFRS 15. Fokus ligger på hur informationen presenteras och förklaras i årsredovisningarnas noter och textavsnitt. Metodvalet är därmed anpassat för att analysera redovisning som kommunikation, där upplysningarna används för att ge innehåll och mening åt de redovisade siffrorna (Napier & Stadler, 2020; Cosmulese et al., 2023).

Utgångspunkten är att upplysningar har en central betydelse för hur externa intressenter kan förstå ett företags intäktsredovisning. I en principbaserad standard som IFRS 15 ges företagen utrymme att själva avgöra hur upplysningarna ska formuleras, så länge standardens övergripande upplysningsmål uppfylls (IASB, 2014). Detta innebär att företag som tillämpar samma regelverk ändå kan skilja sig åt i hur intäkter beskrivs och förklaras. Studien är därför inriktad på att identifiera sådana skillnader genom en systematisk analys av upplysningarnas innehåll och utformning (Boujelben & Kobbi-Fakhfakh, 2020).

Det empiriska materialet utgörs av offentligt tillgängliga årsredovisningar. Dessa dokument speglar företagens faktiska rapporteringspraxis och är avsedda att kommunicera finansiell information till externa intressenter. Årsredovisningar produceras inom ramen för reglerade processer och granskas av oberoende revisorer, vilket gör dem till en tillförlitlig källa för studier av redovisningens innehåll och utformning (Singh, 2015). Genom att utgå från årsredovisningar baseras analysen på information som är fastställd och avsedd för extern användning.

Metodvalet är utformat för att möjliggöra en strukturerad och jämförbar analys mellan företag. Studien syftar inte till att bedöma teknisk efterlevnad av IFRS 15 i detalj, utan till att analysera hur upplysningarna används för att förklara intäkternas struktur, uppdelning och

underliggande bedömningar. Detta ligger i linje med tidigare forskning som visar att variationer i upplysningspraxis främst uppstår i de textbaserade delarna av redovisningen, där företagen har utrymme att tolka och formulera informationen (Napier & Stadler, 2020; Boujelben & Kobbi-Fakhfakh, 2020).

Studien är avgränsad till ett specifikt räkenskapsår. Syftet är inte att analysera förändringar över tid eller effekter av standardens införande, utan att undersöka hur företag vid en given tidpunkt utformar sina IFRS 15-upplysningar. Analysen är därmed tvärsnittslig och inriktad på variationer mellan företag, vilket är förenligt med studiens fokus på upplysningskvalitet snarare än utveckling över tid (Runesson et al., 2022, s. 122-123).

3.2 Forskningsstrategi och ansats

Studien genomförs med en kvantitativ forskningsstrategi baserad på systematisk innehållsanalys av företagens upplysningar enligt IFRS 15. Valet av forskningsstrategi motiveras av studiens syfte att identifiera mönster och variationer i hur upplysningar utformas och kommuniceras inom ett gemensamt regelverk. En kvantitativ ansats är särskilt lämplig när fokus ligger på att analysera förekomsten och strukturen av specifika centrala delar av informationen i ett större antal årsredovisningar, snarare än att tolka enskilda formuleringar på djupet (Omran & El Galfy, 2014).

Innehållsanalys har i tidigare redovisningsforskning använts för att studera hur företag utformar sina upplysningar i finansiella rapporter, särskilt i relation till internationella redovisningsstandarder (Napier & Stadler, 2020). Boujelben och Kobbi-Fakhfakh (2020) visar att kvantitativ innehållsanalys möjliggör jämförbar analys av upplysningar mellan företag, även när informationen till stor del består av textbaserade beskrivningar, såsom upplysningar. Metoden lämpar sig särskilt väl för studier av IFRS 15, där standarden ställer krav på kvalitativa upplysningar om bedömningar, avtalsstruktur och intäktsfördelning, men samtidigt lämnar utrymme för företagsunika bedömningar (Singh, 2015; IASB, 2014).

Studien utgår från en deduktiv ansats där analysen tar sin utgångspunkt i tidigare forskning och etablerade teoretiska perspektiv på upplysningar och upplysningskvalitet. Napier och Stadler (2020) framhåller att upplysningar utgör en central del av redovisningens kommunikativa funktion och att variationer i hur information presenteras kan analyseras

genom observerbara skillnader i struktur och innehåll. En deduktiv ansats innebär att indikatorer och variabler utformas med stöd i teorin, snarare än att utvecklas direkt ur det empiriska materialet.

Forskningsstrategin utgår från att upplysningskvalitet inte enbart handlar om att formella regelkrav följs, utan även om hur företag skiljer sig åt i hur tydligt och strukturerat de förklarar sina redovisningsval. Tidigare forskning visar att dessa skillnader främst blir synliga i de beskrivande upplysningarna, snarare än i de numeriska redovisningsposterna (Cosmulese et al., 2023). En kvantitativ innehållsanalys möjliggör en systematisk analys av dessa skillnader genom att samma kriterier tillämpas på samtliga företag.

3.3 Urval av företag

Studien syftar inte till att spegla hela den europeiska telekomsektorn, utan till att belysa skillnader i upplysningskvalitet mellan företag som följer samma redovisningsstandard. Urvalet är därför strategiskt och analytiskt motiverat, med fokus på att skapa variation i organisatoriska och institutionella förutsättningar som tidigare forskning visat vara relevanta för upplysningspraxis.

Detta innebär att företagen omfattas av samma övergripande redovisningsprinciper och upplysningskrav enligt IFRS 15. Genom att hålla både bransch och regelverk konstanta skapas jämförbara förutsättningar för analysen, samtidigt som skillnader i hur upplysningar struktureras och kommuniceras kan studeras. Urvalet möjliggör därmed en analys av hur företag, trots gemensamma krav, utformar sina upplysningar på olika sätt.

3.3.1 Population och urvalsram

Studiens målpopulation utgörs av börsnoterade telekomföretag i Europa som upprättar koncernredovisning enligt IFRS och därmed tillämpar IFRS 15 i sin intäktsredovisning. Avgränsningen till börsnoterade företag motiveras av att dessa är skyldiga att följa IFRS inom EU/EES, vilket innebär att samtliga företag omfattas av samma övergripande redovisningsprinciper och upplysningskrav (Napier & Stadler, 2020).

För att identifiera relevanta företag genomfördes en systematisk genomgång av telekomföretag noterade på större europeiska börser. Klassificeringen baserades på respektive

börs branschindelning samt genomgång av företagens verksamhetsbeskrivningar i årsredovisningarna. Endast företag vars huvudsakliga verksamhet avsåg telekommunikationstjänster inkluderades i urvalsramen.

Utöver de teoretiska utgångspunkterna genomfördes urvalet av företag genom ett praktiskt och stegvis tillvägagångssätt. Som utgångspunkt identifierades större och medelstora telekommunikationsföretag verksamma i Europa som tillämpar IFRS och offentliggör fullständiga årsredovisningar. Identifieringen skedde genom en genomgång av företagens egna webbplatser samt sammanställningar av ledande europeiska telekomoperatörer.

Totalt identifierades 24 företag som uppfyllde följande kriterier:

- Börsnoterat i Europa
- Upprättar koncernredovisning enligt IFRS
- Tillämpade IFRS 15 under räkenskapsår 2022
- Offentlig och fullständig årsredovisning tillgänglig

3.3.2 Val av studiens urval

Från urvalsramen valdes tio företag genom ett strategiskt urval. Syftet var inte att representera hela den europeiska telekomsektorn, utan att möjliggöra en jämförande analys av upplysningskvalitet mellan företag som verkar under samma regelverk men i olika organisatoriska och institutionella sammanhang. Ett strategiskt urval är lämpligt när studien syftar till analytisk jämförelse snarare än statistisk generalisering (Omran & El Galfy, 2014).

Urvalet utformades för att inkludera företag från olika europeiska länder samt att skapa variation i företagsstorlek och organisatorisk komplexitet. Samtliga företag verkar dock inom samma bransch och omfattas av samma redovisningsstandard, vilket skapar jämförbara förutsättningar för analysen. Denna kombination av branskmässig enhetlighet och variation i

organisatoriska förutsättningar möjliggör en analys av hur upplysningar kan utformas olika trots gemensamma krav (Boujelben & Kobbi-Fakhfakh, 2020).

Trots variation i storlek och nationell kontext kan företagen betraktas som jämförbara i redovisningsmässigt hänseende. Samtliga är börsnoterade telekomföretag som upprättar koncernredovisning enligt IFRS och därmed omfattas av samma upplysningskrav enligt IFRS 15 (Napier & Stadler, 2020). Gruppen är således homogen vad gäller bransch och regelverk, vilket skapar gemensamma förutsättningar för analysen. Samtidigt är variationen i organisatoriska och institutionella förhållanden analytiskt relevant, eftersom sådana faktorer kan påverka hur upplysningar utformas i praktiken (Boujelben & Kobbi-Fakhfakh, 2020). Kombinationen av en gemensam redovisningskontext och variation i omgivningsfaktorer möjliggör därmed en meningsfull jämförelse mellan företagen.

Tabell 1: Urval

Företag	
Vodafone Group	Telia Company AB
Swisscom AG	Elisa Oyj
Deutsche Telekom (DT)	A1 Telekom Austria Group
Orange S.A	Proximus Group
Telecom Italia	BT Group plc

De företag som ingår i studien är Deutsche Telekom AG, Vodafone Group Plc, Telia Company AB, Swisscom AG, Elisa Oyj, A1 Telekom Austria Group, Orange S.A., Proximus Group, Telecom Italia S.p.A. samt BT Group plc.

För att ge en tydligare bild av de företag som ingår i studien presenteras nedan en översikt över urvalets sammansättning. Tabellen visar respektive företags geografiska hemvist, omsättning samt antal anställda för räkenskapsåret 2022. Uppgifterna syftar till att ge läsaren en bättre förståelse för variationen i organisatorisk omfattning inom urvalet.

Tabell 2: Översikt över urvalets företag och nyckeltal (2022)

Företag	Land	Omsättning 2022	Antal anställda	Källa
Vodafone Group	Storbritannien	€ 45.580m	104 000	(Vodafone Group Plc, 2022)
Swisscom AG	Schweiz	€ 12bn	19 157	(Swisscom AG, 2022)
Deutsche Telekom (DT)	Tyskland	€ 114.4bn	206 759	(Deutsche Telekom AG, 2022)
Orange S.A	Frankrike	€ 43.5bn	136 000	(Orange S.A, 2022)
Telecom Italia	Italien	€ 15.788m	13 000	(Telecom Italia S.p.A, 2022)
Telia Company AB	Sverige	€ 8bn	19 240	(Telia Company AB, 2022)
Elisa Oyj	Finland	€ 2.1bn	5 670	(Elisa Oyj, 2022)
A1 Telekom Austria Group	Österrike	€ 5.005m	17 906	(A1 Telekom Austria Group, 2022)
Proximus Group	Belgien	€ 6.1bn	11 634	(Proximus Group, 2022)
BT Group plc	Storbritannien	€ 20.9bn	100 475	(BT Group plc, 2022)

Källa: Respektive företags årsredovisning 2022.

Tabellen visar att urvalet omfattar både stora multinationella koncerner och mindre nationellt inriktade aktörer. Denna variation i storlek är relevant för studiens syfte, då tidigare forskning

indikerar att organisatoriska resurser kan påverka hur upplysningar utformas (Boujelben & Kobbi-Fakhfakh, 2020; Runesson et al., 2022).

3.3.3 Telekombranschen som empirisk kontext

Telekombranschen är särskilt relevant för studier av upplysningar enligt IFRS 15. Branschen präglas av abonnemangsbaserade intäkter, flerkomponentsavtal och kombinationer av tjänster och produkter inom samma kundavtal. Sådana avtalsstrukturer innebär ofta att flera prestationsåtaganden måste identifieras och redovisas separat, även om kunden uppfattar erbjudandet som en helhet (Singh, 2015).

Denna komplexitet medför att tillämpningen av IFRS 15 i hög grad bygger på professionella bedömningar, exempelvis vid fördelning av transaktionspris och fastställande av tidpunkt för intäktsredovisning (Azzopardi, 2025). Upplysningarna får därmed en central funktion eftersom det är genom dem som företagen förklarar hur standarden har tillämpats i praktiken och hur bedömningar har gjorts. Tidigare forskning visar att variation kan uppstå i hur sådana upplysningar struktureras och formuleras, även inom branscher med likartade affärsmodeller (Boujelben & Kobbi-Fakhfakh, 2020). Detta gör telekombranschen lämplig för analys av upplysningskvalitet.

3.3.4 Motivering och avgränsning

Urvalet är avgränsat till ett begränsat antal företag för att möjliggöra en noggrann och konsekvent innehållsanalys av upplysningarna. Enligt Omran och El Galfy (2014) är ett hanterbart urval en viktig förutsättning för att säkerställa enhetlig kodning och minska risken för inkonsekventa bedömningar i kvantitativa innehållsanalyser. Studiens fokus på upplysningskvalitet förutsätter en detaljerad granskning av noter och textavsnitt, vilket inte är förenligt med ett alltför omfattande urval.

Studien är vidare avgränsad till europeiska företag som tillämpar IFRS, vilket innebär att resultaten inte utan vidare kan generaliseras till företag som tillämpar andra redovisningsregelverk. Denna avgränsning är dock nödvändig för att säkerställa gemensamma upplysningskrav och därmed meningsfull jämförbarhet mellan företagen. Analysen avser ett enskilt observationstillfälle och omfattar därför inte förändringar över tid, utan fokuserar på variationer i upplysningspraxis mellan företag vid samma tidpunkt. Urvalet

har anpassats till studiens syfte och metod. Genom att kombinera branschmässig enhetlighet med variation i företagsstorlek och nationella förhållanden skapas ett empiriskt underlag som är väl lämpat för att analysera hur upplysningar enligt IFRS 15 utformas i praktiken och varför skillnader i upplysningskvalitet uppstår, trots gemensamma formella krav.

3.4 Datainsamling

Datainsamlingen bygger på företagens offentligt tillgängliga årsredovisningar. Dessa har valts eftersom de utgör den centrala kanalen genom vilken företag kommunicerar finansiell information och sina redovisningsprinciper till externa intressenter. Årsredovisningen innehåller inte bara siffror utan även noter och beskrivande avsnitt där företagens bedömningar och redovisningsval blir synliga. Som Napier och Stadler (2020) framhåller är det just i dessa delar som redovisningens kommunikativa dimension blir tydlig.

Samtliga årsredovisningar har hämtats från respektive företags officiella webbplats under avsnittet för investerarinformation. Endast fullständiga koncernredovisningar för räkenskapsåret 2022 har inkluderats i studien. Dokumenten laddades ned i PDF-format under perioden september till november 2025 och sparades lokalt för att säkerställa spårbarhet och möjlighet till kontroll i efterhand. Eftersom materialet är offentligt tillgängligt kan det verifieras av andra forskare. Samtliga årsredovisningar redovisas i referenslistan med fullständig källhänvisning och webbadress.

Studien fokuserar på de upplysningar som är kopplade till tillämpningen av IFRS 15. Analysen har därför koncentrerats till noter och textavsnitt som behandlar intäktsredovisning, uppdelning av intäkter, prestationsåtaganden samt beskrivningar av betydande bedömningar och antaganden. IFRS 15 kräver att företag lämnar information som gör det möjligt att förstå intäkternas karaktär, belopp, tidpunkt och osäkerhet (IASB, 2014). Dessa upplysningar återfinns huvudsakligen i noterna, vilket gör dem till studiens centrala empiriska material.

Datainsamlingen har genomförts genom en systematisk genomgång av samtliga relevanta noter i årsredovisningarna. Endast information som tydligt avser intäkter från avtal med kunder och som kan kopplas till IFRS 15 har inkluderats i analysen. Genom att tillämpa samma avgränsningar och kriterier för samtliga företag minskar risken att skillnader i struktur eller placering av information påverkar resultaten.

Tidigare forskning visar att variationer i upplysningspraxis ofta blir tydligast i textbaserade delar av årsredovisningen, där företag har möjlighet att formulera sina bedömningar med olika grad av detalj och tydlighet (Boujelben & Kobbi-Fakhfakh, 2020; Cosmulese et al., 2023). Genom att fokusera på dessa avsnitt skapas goda förutsättningar att analysera hur företag kommunicerar sin intäktsredovisning.

3.5 Operationalisering

Operationaliseringen är en viktig del av metodkapitlet eftersom den visar hur studiens teoretiska utgångspunkter omsätts i en konkret analys. Upplysningskvalitet är i grunden ett abstrakt begrepp och behöver därför brytas ned i mer konkreta delar för att kunna undersökas på ett systematiskt sätt.

Upplysningarna enligt IFRS 15 består till stor del av text i noter och beskrivande avsnitt. Företagen har ett visst utrymme att formulera informationen på olika sätt, även när de följer samma standard. Det innebär att skillnader kan uppstå i hur tydligt och utförligt intäkterna förklaras. För att kunna jämföra företagen på ett konsekvent sätt har upplysningskvalitet därför översatts till indikatorer och variabler som kan identifieras och kodas i årsredovisningarnas text.

Utgångspunkten för operationaliseringen är IFRS 15 och dess mål att ge användare information som gör det möjligt att förstå intäkternas karaktär, belopp, tidpunkt och osäkerhet (IASB, 2014; IASB, 2024). Dessa områden har fungerat som en övergripande ram vid utformningen av studiens indikatorer. Samtidigt har tidigare forskning haft betydelse för hur variablerna har formulerats. Flera studier betonar vikten av att företag förklarar sina bedömningar och gör informationen tydlig och anpassad till den egna verksamheten (Runesson et al., 2022; Napier & Stadler, 2020; Hinson et al., 2024).

De faktorer som används för att analysera variation, företagsstorlek och interna resurser, revisionens roll samt institutionella och nationella förhållanden, bygger också på tidigare forskning. Dessa har i tidigare studier identifierats som möjliga förklaringar till varför upplysningar kan skilja sig mellan företag även när samma regelverk tillämpas (Boujelben & Kobbi-Fakhfakh, 2020; Kobbi-Fakhfakh & Belguith, 2024; Runesson et al., 2022). I denna

studie tolkas dessa faktorer inom ramen för disclosure theory, där upplysningar ses som resultatet av företagsledningens val och avvägningar inom ett gemensamt regelverk.

Det är viktigt att understryka att studien inte enbart undersöker om information förekommer eller inte. Upplysningskvalitet handlar här om hur informationen är utformad och om den bidrar till att göra redovisningen mer begriplig. Operationaliseringen syftar därför inte till att kontrollera teknisk regeluppfyllelse i detalj, utan till att analysera hur företagen använder upplysningar för att förklara sina redovisningsval enligt IFRS 15. Detta gör det möjligt att jämföra upplysningskvalitet mellan företag inom samma bransch och under samma regelverk.

3.5.1 Indikatorernas funktion och utformning

För att möjliggöra en systematisk analys av upplysningskvalitet har studien operationaliserat IFRS 15 genom ett antal indikatorer som fångar centrala aspekter av hur företag kommunicerar sin intäktsredovisning. Indikatorerna är utformade för att spegla standardens övergripande upplysningsmål, snarare än enskilda krav, och syftar till att identifiera hur upplysningarna bidrar till förståelse av intäkternas karaktär, belopp, tidpunkt och osäkerhet (IASB, 2014; IASB, 2024).

Utformningen av indikatorerna bygger på antagandet att upplysningskvalitet uppstår när upplysningarna förklarar redovisningen och gör de bakomliggande bedömningarna synliga för externa intressenter. I linje med Runesson et al. (2022, s. 161-163) och Napier och Stadler (2020) fokuserar indikatorerna därför på innehåll, struktur och förklaringsgrad snarare än på omfattningen av information eller förekomsten av standardiserade formuleringar. Varje indikator avser ett avgränsat område inom IFRS 15-upplysningarna där tidigare forskning identifierat betydande variation i hur företag väljer att kommunicera sin redovisning (Boujelben & Kobbi-Fakhfakh, 2020).

Indikatorerna är organiserade i sju huvudområden som tillsammans täcker de mest centrala delarna av IFRS 15. De första indikatorerna avser hur intäkter struktureras och presenteras, exempelvis genom disaggregation och tabellstruktur. Dessa indikatorer fångar i vilken utsträckning företagen delar upp intäkterna på ett sätt som gör det möjligt för användare att förstå hur olika delar av verksamheten bidrar till de totala intäkterna. En tydlig och

konsekvent struktur bedöms här vara central för upplysningskvalitet, eftersom den påverkar både begriplighet och jämförbarhet (IASB, 2014; Runesson et al., 2022, s. 117, 122-123).

Vidare omfattar indikatorerna graden av specificitet i beskrivningarna av intäktsströmmar och prestationsåtaganden. Dessa indikatorer syftar till att fånga om företagen använder verksamhetsnära och företagsspecifika beskrivningar, eller om upplysningarna präglas av mer generella formuleringar. Tidigare studier visar att upplysningar som är nära kopplade till företagets affärsmodell bidrar till högre informationsvärde än standardiserade texter som kan tillämpas på flera olika verksamheter (Napier & Stadler, 2020; Boujelben & Kobbi-Fakhfakh, 2020).

Ett ytterligare indikatorområde avser hur företagen motiverar tidpunkten för intäktsredovisning. IFRS 15 kräver att företag förklarar när och varför intäkter redovisas över tid eller vid en viss tidpunkt, vilket ofta bygger på betydande professionella bedömningar (IASB, 2014). Indikatorerna inom detta område fångar om företagen tydliggör sambandet mellan prestationsåtaganden, kontrollöverföring och redovisningstidpunkt, eller om upplysningarna stannar vid mer övergripande konstateranden.

Slutligen omfattar indikatorerna upplysningar om betydande bedömningar och osäkerheter kopplade till intäktsredovisningen. Dessa indikatorer syftar till att identifiera om företagen synliggör de antaganden och överväganden som haft väsentlig påverkan på redovisningen, exempelvis vid identifiering av prestationsåtaganden eller vid allokering av transaktionspris. Enligt Runesson et al. (2022, s. 161-163) är just dessa upplysningar centrala för upplysningskvalitet, eftersom de gör det möjligt för användare att förstå hur redovisade siffror har fastställts och att bedöma deras rimlighet.

Gemensamt för indikatorerna är att de bygger på sådant som går att identifiera i text och tabeller på ett konsekvent sätt. Fokus ligger på om upplysningarna faktiskt förklarar det de ska, inte på språklig stil eller hur mycket text som skrivs. Det gör det möjligt att jämföra företagen på ett mer enhetligt sätt.

3.5.2 Variablernas konstruktion och kodning

För att möjliggöra en systematisk analys av upplysningskvalitet har varje indikator brutits ned i ett antal konkreta variabler. Variablerna är konstruerade för att fånga specifika

informationsinslag i företagens IFRS 15-upplysningar och syftar till att göra annars kvalitativa och textbaserade upplysningar analyserbara på ett strukturerat sätt. Genom denna nedbrytning kan variationer i hur företag kommunicerar sin intäktsredovisning identifieras och jämföras mellan företag inom samma bransch och regelverk.

Varje variabel är utformad så att den kan identifieras direkt i årsredovisningarnas text eller tabeller. Kodningen baseras på en binär registrering i form av ja eller nej, beroende på om den aktuella informationen förekommer i företagets IFRS 15-upplysningar. Ett ja registreras när informationen tydligt och identifierbart förekommer, medan ett nej registreras när informationen saknas eller endast antyds utan faktisk förklaring. Detta innebär att kodningen fokuserar på faktisk förekomst av relevant innehåll snarare än på språklig omfattning eller formuleringarnas längd.

Det är dock viktigt att förtydliga att ja/nej-registreringen inte avser en kontroll av formell regeluppfyllelse i sig. Kodningen syftar istället till att identifiera om företaget lämnar information som bidrar till att förklara redovisningen i enlighet med indikatorns syfte. En variabel registreras därför som ja endast när upplysningen innehåller ett tydligt förklarande moment, inte enbart när ett begrepp eller en rubrik förekommer. På så sätt fokuserar kodningen på informationsinnehåll och förklaringsvärde snarare än enbart strukturell förekomst.

Variablerna är nära kopplade till indikatorernas respektive syfte. Indikatorer som avser strukturell presentation av intäkter operationaliseras genom variabler som fångar om företaget använder tabeller för disaggregation, om intäkterna delas upp i flera kategorier samt om uppdelningen presenteras på ett tydligt och konsekvent sätt. Dessa variabler syftar till att identifiera om företagen ger användare en överskådlig bild av hur olika delar av verksamheten bidrar till de totala intäkterna.

För indikatorer som avser specificitet och verksamhetsnära beskrivningar har variablerna konstruerats för att identifiera om upplysningarna innehåller konkreta beskrivningar av intäktsströmmar, tjänster eller kundavtal. Här kodas exempelvis om företagen kopplar sina intäktskategorier till faktiska tjänster eller affärsmodeller, eller om upplysningarna i stället hålls på en mer generell nivå. Dessa variabler är centrala för att kunna analysera om

upplysningarna bidrar till förståelse av företagets faktiska verksamhet, vilket är en viktig aspekt av upplysningskvalitet (Runesson et al., 2022, s. 161-163; Napier & Stadler, 2020).

Indikatorer som rör tidpunkt för intäktsredovisning har operationaliserats genom variabler som registrerar om företagen lämnar motiveringar till varför intäkter redovisas över tid eller vid en viss tidpunkt. Kodningen avser här om företagen förklarar sambandet mellan prestationsåtaganden, kontrollöverföring och redovisningstidpunkt, snarare än att enbart konstatera när intäkter redovisas. Variablerna fångar därmed om företagen synliggör de bedömningar som ligger till grund för redovisningen, vilket är centralt i en principbaserad standard som IFRS 15 (IASB, 2014; IASB, 2024).

Vid konstruktionen av variablerna har särskild hänsyn tagits till att IFRS 15 ger företagen betydande tolkningsutrymme. Samma upplysningskrav kan därför uttryckas på olika sätt i årsredovisningarna. Variablerna har därför utformats med fokus på innehållets innebörd snarare än på specifika ordval eller standardiserade formuleringar. En upplysning har registrerats som förekommande så länge den uppfyller variabelns syfte och bidrar till att förklara redovisningen, oavsett hur informationen språkligt är formulerad.

Genom att använda ja/nej-registrering för samtliga variabler skapas förutsättningar för en konsekvent och jämförbar analys av upplysningskvalitet. Samtidigt gör detta angreppssätt det möjligt att analysera upplysningskvalitet utifrån innehållet i upplysningarna, snarare än utifrån om formella regler har följts. En upplysning kan alltså vara välstrukturerad men ändå ge låg kvalitet om den saknar förklaring, medan en kortare upplysning kan ge högre kvalitet om den tydligt beskriver bedömningar och samband. Variablernas konstruktion bidrar därmed till att operationaliseringen ligger i linje med studiens teoretiska utgångspunkt, där upplysningar förstås som ett kommunikationsverktyg vars kvalitet bedöms utifrån dess förklaringsvärde för externa intressenter (Runesson et al., 2022, s. 122-123, 159, 162; Napier & Stadler, 2020).

3.5.3 Sammanställning av indikatorer och variabler

För att tydliggöra hur upplysningskvalitet har operationaliserats i studien sammanfattas samtliga faktorer, indikatorer och tillhörande variabler i tabell 1. Tabellen fungerar som en översikt över den analytiska strukturen och visar hur de teoretiska utgångspunkterna har omsatts till konkreta observationspunkter i empirin.

Tabell 3: Sammanställning av faktorer, indikatorer samt variabler

Faktor	Indikator	Variabel 1	Variabel 2	Variabel 3
Företagsstorlek och interna resurser	Strukturerad disaggregation av intäkter (§114)	Förekommer en tabellbaserad uppdelning av intäkter enligt IFRS 15?	Fler än en uppdelningsdimension	Tydliga och informativa rubriker
Företagsstorlek och interna resurser	Detaljerade prestationsåtaganden (§113)	Beskrivning av huvudtjänster / produkter	Beskrivning av bundle- / paketavtal	Företagsspecifika exempel i texten
Företagsstorlek och interna resurser	Tydlighet i tidpunkt för intäktsredovisning (§110)	Identifiering av tidpunkt (över tid / vid tidpunkt)	Motivering av val av tidpunkt	Koppling till specifika tjänster / produkter
Revisionskvalitet	IFRS 15 / intäkter som Key Audit Matter	KAM om intäkter förekommer	Beskrivning av IFRS 15-relaterade risker	Företagsspecifika granskningsåtgärder
Revisionskvalitet	Big 4 & KAM-specificitet	Big 4 som ansvarig revisor	KAM-texten är företagsspecifik	KAM-texten undviker ren standardformulering
Nationella och institutionella förhållanden	Landspecifik utökad upplysningsstruktur	Förekomst av flerlagrad uppdelning	Omfattande tabellstruktur	Extra informationsblock relaterade till lokal praxis
Nationella och institutionella förhållanden	Företagsspecifik anpassning av IFRS 15-upplysningar	Företagsspecifika tjänster / produkter i texten	Verksamhetsanpassade formuleringar	Lokala marknadsförhållanden, kundgrupper eller avtal nämns

Tabellen visar hur studiens faktorer, indikatorer och variabler har konstruerats. Nedan förtydligas hur respektive del är förankrad i tidigare forskning och i IFRS 15.

Faktorn företagsstorlek och interna resurser bygger på tidigare studier som visar att organisatorisk kapacitet kan påverka hur omfattande och strukturerade upplysningar blir. Större företag har ofta fler resurser och mer utvecklade rapporteringsprocesser, vilket kan påverka hur information presenteras (Boujelben & Kobbi-Fakhfakh, 2020; Kobbi-Fakhfakh & Belguith, 2024; Runesson et al., 2022). I denna studie tolkas detta inom ramen för disclosure theory, där skillnader i upplysningsnivå ses som resultat av företagsledningens val och prioriteringar.

Faktorn revisionens roll baseras på forskning som visar att områden med betydande bedömningar ofta får ökad uppmärksamhet i rapporteringen. När intäktsredovisning lyfts fram i revisionsberättelsen kan detta påverka hur tydligt bedömningar och osäkerheter beskrivs i noterna (Runesson et al., 2022). Även denna faktor förstås inom disclosure theory som en kontextuell omständighet som kan påverka hur företag väljer att utforma sina upplysningar.

Faktorn institutionella och nationella förhållanden grundar sig i studier som visar att redovisningspraxis kan variera mellan länder trots gemensamma internationella standarder (Boujelben & Kobbi-Fakhfakh, 2020; Runesson et al., 2022). I denna studie behandlas detta inte som en egen teori, utan som en möjlig förklaring till varför företag inom samma regelverk ändå kan kommunicera på olika sätt.

Indikatorerna har utformats med utgångspunkt i IFRS 15 och dess mål att ge användare information om intäkternas karaktär, belopp, tidpunkt och osäkerhet (IASB, 2014; IASB, 2024). Dessa områden har fungerat som en normativ ram vid konstruktionen av studiens indikatorer.

Variablerna är en konkret nedbrytning av indikatorerna och har formulerats med stöd i forskning som betonar vikten av tydliga och förklarande upplysningar för att uppnå hög kvalitet (Runesson et al., 2022; Napier & Stadler, 2020). De är utformade så att de kan identifieras direkt i årsredovisningarnas text och tabeller. På så sätt säkerställs att operationaliseringen mäter hur information förklaras och kommuniceras, inte enbart om den förekommer.

Samtliga faktorer och indikatorer tolkas inom ramen för disclosure theory, där upplysningar ses som resultatet av företagsledningens avvägningar inom ett gemensamt regelverk.

3.6 Kodning och analys

Detta avsnitt beskriver hur studiens kodning och analys har genomförts i praktiken.

Utgångspunkten är att upplysningarna enligt IFRS 15 till stor del är textbaserade och därför behöver behandlas genom en systematisk innehållsanalys. Kodningen genomförs för att kunna identifiera om företagen lämnar de typer av upplysningar som indikatorerna avser, samt för att möjliggöra en jämförbar sammanställning mellan företagen i urvalet. Analysen bygger därmed på att samma kodningsprinciper tillämpas konsekvent på samtliga årsredovisningar (Runesson et al., 2022, s. 122-123; Napier & Stadler, 2020).

Kodningsarbetet utgår från det kodschema som presenteras i avsnitt 3.5, där studiens teoretiska utgångspunkter kopplas till indikatorer och variabler som kan identifieras i årsredovisningarnas noter. Eftersom IFRS 15 betonar att upplysningar ska ge användare förståelse för intäkternas karaktär, belopp, tidpunkt och osäkerhet har kodningen inriktats mot hur företagen faktisk kommunicerar dessa aspekter i sin rapportering (IASB, 2014; IASB, 2024).

3.6.1 Kodningsförfarande

Kodningsförfarandet har genomförts stegvis. Först har relevanta delar i årsredovisningen lokaliserats, vilket i huvudsak avser notavsnitt kopplade till intäkter från avtal med kunder samt textdelar som beskriver företagets intäktsmodell, prestationsåtaganden och tidpunkt för intäktsredovisning. Därefter har kodningen genomförts variabel för variabel utifrån de kriterier som definierats i kodschemat (IASB, 2014; IASB, 2024).

Varje variabel har registrerats som ja/nej. Det innebär att en variabel kodats som ja om upplysningen förekommer på ett sätt som uppfyller kriteriet, och som nej om upplysningen saknas eller uttrycks så otydligt att den inte kan kopplas till variabeln. För att minska risken för felkodning har kodningen endast baserats på upplysningar som är uttryckta tydligt i text eller tabell och inte på antaganden om vad företaget kan ha avsett. Vid tveksamma fall har en

restriktiv princip tillämpats, där variabeln kodats som nej om kriteriet inte framgår tydligt i materialet (Runesson et al., 2022, s. 116-119; Napier & Stadler, 2020).

3.6.2 Säkerställande av reliabilitet

Eftersom innehållsanalys innebär att text tolkas och kategoriseras, är det centralt att kodningen genomförs konsekvent. Reliabilitet har därför stärkts genom att kodschemat använts som ett fast stöd genom hela processen, där samma kriterier och definitioner tillämpats på samtliga företag. På så sätt minskar risken för att bedömningar påverkas av enskilda formuleringar eller variationer i uttryckssätt mellan årsredovisningar (Runesson et al., 2022, s. 116, 123; Napier & Stadler, 2020). Kodningen har genomförts gemensamt av författarna. Arbetet har skett genom att upplysningarna granskats tillsammans och bedömningar diskuterats i de fall där tolkningen varit osäker. Genom denna löpande dialog har en gemensam förståelse av variabelernas innebörd etablerats och tillämpats konsekvent genom hela analysen.

Vid otydliga fall har upplysningen granskats på nytt och bedömningen baserats på om den innehöll ett tydligt förklarande moment i linje med indikatorns syfte. Detta tillvägagångssätt har bidragit till att minska risken för individuella tolkningar och stärkt studiens interna konsekvens. För att ytterligare stärka reliabiliteten har kodningen också genomförts med återkommande kontroll av tidigare kodade företag. Det innebär att kodningar har jämförts bakåt i processen för att säkerställa att samma typ av upplysning bedömts på samma sätt. Syftet med detta har varit att minimera risken för inkonsekventa bedömningar över tid (Runesson et al., 2022, s. 123, 161).

Kodningen har dessutom utformats för att vara så konkret som möjligt. Variablerna har kopplats till observerbara delar i materialet, exempelvis om företaget anger att intäkter redovisas över tid eller vid en tidpunkt och om det finns en förklaring till varför. Detta ligger i linje med att IFRS 15 anger att företagen ger information som hjälper användare att förstå intäktsredovisningen och de bedömningar som påverkar den (IASB, 2014; IASB, 2024).

För att ytterligare stärka transparensen har kodningsarbetet dokumenterats löpande i ett separat kodningsschema där varje variabel kopplats till konkret sidangivelse i respektive årsredovisning. Detta innebär att varje ja- eller nej-bedömning kan härledas till ett specifikt

textavsnitt eller en specifik tabell i det empiriska materialet. Kodschemat har använts konsekvent genom hela processen och fungerat som ett fast stöd vid samtliga kodningstillfällen. Genom denna dokumentation skapas förutsättningar för att kodningen ska kunna följas, granskas och vid behov reproduceras av andra forskare.

3.6.3 Analys av kodad data

Efter att kodningen genomförts för samtliga företag har resultaten sammanställts per indikator. Det innebär att ja/nej-utfallen för variablerna inom respektive indikator sammanförts för att ge en överblick över hur upplysningarna ser ut inom varje område. Detta gör det möjligt att identifiera mönster i materialet, exempelvis om vissa typer av upplysningar är vanliga medan andra ofta saknas (Runesson et al., 2022, s. 159, 161).

Analysen har därefter genomförts genom att tolka variationer i kodutfallen i relation till studiens teoretiska ram. Det betyder att resultaten inte bara redovisas som förekomst eller avsaknad, utan används för att diskutera hur upplysningar kan skilja sig i kvalitet och informationsinnehåll. Fokus har legat på hur väl företagen ger användare förståelse för intäkternas karaktär, belopp, tidpunkt och osäkerhet, vilket är kärnan i IFRS 15 (IASB, 2014; IASB, 2024). Detta ligger i linje med synen att upplysningskvalitet inte enbart handlar om att något nämns, utan om att upplysningarna faktiskt bidrar till begriplighet och beslutsnytta (Runesson et al., 2022, s. 163; Napier & Stadler, 2020).

3.6.4 Validitet

För att stärka validiteten har kodningen utformats så att variablerna ligger nära det som studien avser att undersöka. Operationaliseringen tar sin utgångspunkt i IFRS 15 och standardens informationsmål, vilket innebär att indikatorerna avser konkreta delar av upplysningarna som har direkt koppling till intäkternas karaktär, belopp, tidpunkt och osäkerhet (IASB, 2014; IASB, 2024). Detta bidrar till att säkerställa att kodningen mäter variationer i upplysningar på ett sätt som är relevant i relation till standardens syfte.

Samtidigt är det viktigt att förtydliga att studien mäter hur upplysningar uttrycks i årsredovisningarna, inte hur företagens interna processer fungerar. Validiteten avser därmed upplysningarnas informationsinnehåll i extern rapportering, vilket är i linje med att

upplysningar utgör en central del av redovisningens kommunikation till externa intressenter (Napier & Stadler, 2020; Runesson et al., 2022, s. 116-119).

3.6.5 Objektivitet

Objektivitet har eftersträvats genom att kodningen baseras på i förväg definierade kriterier och genom att en restriktiv bedömningsprincip tillämpats vid tveksamma fall. Fokus har varit att registrera vad som faktiskt framgår av årsredovisningen, snarare än att tolka möjliga underförstådda betydelser. Detta minskar risken för att forskarens egna förväntningar påverkar bedömningen (Runesson et al., 2022, s. 161). Att varje kodning dessutom dokumenterats med sidangivelse och konkret underlag stärker spårbarheten och gör kodningen möjlig att följa och kontrollera i efterhand, vilket också bidrar till ökad objektivitet (Runesson et al., 2022, s. 116, 161; Napier & Stadler, 2020).

3.6.6 Generaliserbarhet

Studien bygger på ett urval av telekommunikationsföretag och avgränsas till IFRS 15. Generaliserbarheten bör därför förstås i relation till denna kontext och till den typ av upplysningar som standarden kräver. Resultaten kan bidra till förståelse för hur upplysningskrav tillämpas i en bransch där intäktsmodeller ofta är komplexa och där redovisningen påverkas av bedömningar kring prestationsåtaganden och tidpunkt för intäktsredovisning (IASB, 2014; IASB, 2024).

Studien syftar inte till statistisk generalisering till hela den europeiska telekomsektorn. I stället eftersträvas analytisk generaliserbarhet, vilket innebär att resultaten kan bidra till förståelse för hur upplysningskrav enligt IFRS 15 kan tillämpas inom liknande redovisningskontexter (Runesson et al., 2022, s. 161 - 162). Eftersom samtliga företag omfattas av samma redovisningsstandard och upplysningskrav kan de identifierade variationerna tolkas som uttryck för skillnader i hur standarden kommuniceras i praktiken, snarare än skillnader i regelverk. Metodens struktur, med tydliga indikatorer och systematisk kodning, innebär att tillvägagångssättet även kan tillämpas i andra branscher eller vid studier av andra principbaserade redovisningsstandarder (Napier & Stadler, 2020). Eftersom kodningen inte har testats genom ett statistiskt reliabilitetsmått kan viss tolkningssubjektivitet inte uteslutas. Detta har dock hanterats genom gemensam kodning och löpande diskussioner.

3.7 Etiska överväganden

Studien baseras uteslutande på offentligt tillgängligt material i form av företagens årsredovisningar. Det empiriska underlaget består därmed av information som redan har offentliggjorts av företagen och som är avsett för externa intressenter. Studien omfattar inga personuppgifter eller konfidentiellt material, vilket innebär att risken för integritetsintrång är mycket begränsad. Trots detta har hänsyn tagits till forskningsetiska principer kring saklighet och korrekt återgivning av information. Analysen fokuserar på hur upplysningar enligt IFRS 15 är utformade och kommunicerade, snarare än på att värdera enskilda företags agerande eller intentioner. Företagen behandlas som studieobjekt och analysen syftar till att identifiera mönster i upplysningspraxis, inte till att rikta normativ kritik (Runesson et al., 2022, s. 161-163).

För att minska risken för missvisande tolkningar har kodningen baserats på tydliga kriterier, där endast upplysningar som framgår explicit i årsredovisningarna har registrerats. Detta är särskilt viktigt i en principbaserad standard som IFRS 15, där formuleringar kan variera utan att nödvändigtvis innebära bristande kvalitet (Napier & Stadler, 2020). Genom att dokumentera kodningen och koppla varje bedömning till konkreta avsnitt i årsredovisningarna säkerställs transparens och spårbarhet i analysen, vilket stärker studiens trovärdighet och följer god forskningssed (Runesson et al., 2022, s. 116, 161).

4. Empiri

Detta kapitel redovisar det empiriska material som ligger till grund för studiens analys. Empirin bygger på en kvantitativ innehållsanalys av de utvalda telekomföretagens årsredovisningar och är strukturerad utifrån de faktorer som presenterats i metodkapitlet. Resultaten presenteras överskådligt genom tabeller och kompletterande text, med fokus på hur upplysningar enligt IFRS 15 är utformade. Kapitlet är i huvudsak beskrivande och innehåller inga tolkningar, vilka i stället behandlas i analyskapitlet. Resultaten presenteras först per indikator och sammanfattas därefter på faktornivå för att tydliggöra övergripande mönster.

4.1 Inledning

Detta kapitel redovisar resultatet av den kvantitativa innehållsanalysen av IFRS 15-relaterade upplysningar i tio europeiska telekomföretags årsredovisningar för räkenskapsår 2022. Redovisningen tar sin utgångspunkt i den struktur som fastställts i metodkapitlet och organiseras utifrån de tre faktorer som använts för att analysera variationer i upplysningskvalitet: företagsstorlek och interna resurser, revisionskvalitet samt nationella och institutionella förhållanden. Resultaten presenteras genom indikatorer och tillhörande variabler, där tabeller används för att sammanställa förekomsten av identifierade upplysningskomponenter.

4.2 Företagsstorlek och interna resurser

Den första faktorn avser i vilken utsträckning företagens redovisningskapacitet återspeglas i kvaliteten på deras IFRS 15-upplysningar. Enligt Runesson et al. (2022, s. 105) tenderar större företag med mer omfattande interna resurser, specialiserade redovisningsfunktioner och utvecklade rapporteringsprocesser att lämna mer strukturerad och detaljerad information. Telekombranschen är dessutom en sektor med komplexa intäktsstrukturer och omfattande paketerbjudanden, vilket gör att tydliga och företagsanpassade upplysningar får särskild betydelse (Napier & Stadler 2020; Azzopardi, 2025).

För att undersöka hur detta tar sig uttryck i praktiken analyserades tre indikatorer:

- Strukturen i företagens disaggregationstabeller
- Beskrivningar av prestationsåtaganden
- Upplysningar om tidpunkten för intäktsredovisning

Resultaten presenteras nedan.

4.2.1 Struktur och presentationsform (Indikator 1.1 - 1.3)

Den första indikatorn avser hur företagen strukturerar sin uppdelning av intäkter. Detta omfattar:

- (1) om intäkterna presenteras i tabellform
- (2) om uppdelningen görs i flera dimensioner
- (3) om rubrikerna är tydligt utformade enligt IFRS

Samtliga företag redovisar sina intäkter i tabellform, vilket överensstämmer med standardens krav på tydlig struktur för användare av finansiella rapporter (IFRS Foundation 2014). Tabellbaserad presentation förknippas även med ökad begriplighet och specificitet (Runesson et al., 2022, s. 161-162).

Resultaten visar dock att omfattningen av uppdelningen varierar mellan företagen. En del företag använder minst två dimensioner i sina tabeller, exempelvis produktkategori och geografi, vilket ger en mer detaljerad struktur. Till denna grupp hör Deutsche Telekom, Vodafone, Telecom Italia, Orange och Swisscom. Andra företag använder endast en dimension i sin uppdelning, vilket innebär en mindre finfördelad intäktsstruktur. Telia, Elisa Oyj, Proximus och A1 Telecom tillhör denna grupp.

Tabell 4 sammanfattar förekomsten av variablerna 1.1 till 1.3 och visar skillnaderna i hur uppdelningen av intäkter är strukturerad. Det framgår att variationen främst avser graden av detaljering i uppdelningen snarare än om intäkterna presenteras i tabellform.

Tabell 4: Faktor 1 (variabler 1.1 - 1.3)

Faktor 1: Företagsstorlek och interna resurser			
Indikator:	1.1 Tabellformat	1.2 Fler uppdelningsdimensioner	1.3 Tydliga rubriker
Variabler:	Finns tabellstruktur?	Minst två dimensioner?	Finns tydliga rubriker?
Företag:			
DT	JA	JA	JA
Vodafone	JA	JA	JA
Telecom Italia	JA	JA	JA
Orange	JA	JA	JA
Swiss	JA	JA	JA
Telia	JA	NEJ	JA
Elisa	JA	NEJ	JA
Proximus	JA	NEJ	JA
A1	JA	NEJ	JA
BT	JA	JA	JA

4.2.2 Prestationsåtaganden (Indikator 2.1 - 2.3)

Samtliga företag beskriver sina huvudsakliga tjänster och produkter i enlighet med IFRS 15 §113, vilket är förväntat i telekomsektorn där flerkomponentsavtal är vanligt förekommande (Napier & Stadler 2020). Tydliga beskrivningar av prestationsåtaganden bidrar till ökad relevans och specificitet i upplysningarna (Runesson et al., 2022, s. 116- 118, 161-162).

Resultaten visar dock att graden av konkretisering varierar mellan företagen. Deutsche Telekom, Vodafone, Orange, Swisscom och BT Group lämnar mer utförliga beskrivningar och använder verksamhetsnära exempel för att förklara hur tjänster genererar intäkter och hur olika avtalskomponenter hanteras.

Telia, Elisa Oyj, Proximus och A1 presenterar däremot mer övergripande och generella beskrivningar, utan tydliga exempel på hur prestationsåtaganden omsätts i redovisningen.

Tabell 5 sammanfattar förekomsten av variablerna 2.1 till 2.3 och visar skillnader i hur prestationsåtaganden beskrivs. Övergripande framgår det att variationen främst avser graden av företagsspecifik information i upplysningarna.

Tabell 5: Faktor 1 (variabler 2.1 - 2.3)

Faktor 1: Företagsstorlek och interna resurser			
Indikator:	2.1 Huvudtjänster	2.2 Bundles	2.3 Exempel
Variabler:	Beskrivs huvudtjänsterna?	Beskrivs paketavtal?	Företagsspecifika exempel?
Företag:			
DT	JA	JA	JA
Vodafone	JA	JA	JA
Telecom Italia	JA	JA	NEJ
Orange	JA	JA	JA
Swiss	JA	JA	JA
Telia	JA	JA	NEJ
Elisa	JA	JA	NEJ
Proximus	JA	JA	NEJ
A1	JA	JA	NEJ
BT	JA	JA	JA

4.2.3 Tidpunkt för intäktsredovisning (Indikator 3.1 - 3.3)

Den tredje indikatorn avser hur företagen upplyser om tidpunkten för intäktsredovisning enligt IFRS 15 §110, det vill säga när intäkter redovisas över tid eller vid en viss tidpunkt samt hur dessa bedömningar motiveras. Eftersom tidpunkten för intäktsredovisning är ett bedömningsintensivt område är tydlig kommunikation särskilt viktig (IASB 2024).

Upplysningarna syftar till att ge användare förståelse för när kontrollen över varor och tjänster överförs och hur detta påverkar de redovisade intäkterna. Resultaten visar att samtliga företag anger om intäkterna redovisas över tid eller vid en viss tidpunkt. Däremot varierar graden av förklarande innehåll och konkretisering. Deutsche Telekom, Vodafone, Orange, Swisscom och BT Group lämnar mer utvecklade beskrivningar där redovisningsprinciperna relateras till företagets specifika avtalsformer och tjänster.

Telia, Elisa Oyj, Proximus och A1 presenterar mer övergripande redogörelser, där principerna anges men utan samma grad av verksamhetsnära förklaringar.

Tabell 6 redovisar förekomsten av variablerna 3.1 till 3.3. Tabellen visar att företagen skiljer sig åt i hur detaljerat och verksamhetsnära tidpunkten för intäktsredovisning beskrivs.

Tabell 6: Faktor 1 (variabler 3.1 - 3.3)

Faktor 1: Företagsstorlek och interna resurser			
Indikator:	3.1 Tidpunkt identifieras	3.2 Motivering av tidpunkten	3.3 Motivering
Variabler:	Framgår det vilka intäkter som redovisas när?	Förklaras varför intäkterna redovisas?	Kopplas tidpunkt till intäktskategorier?
Företag:			
DT	JA	JA	JA
Vodafone	JA	JA	JA
Telecom Italia	JA	JA	JA
Orange	JA	JA	JA
Swiss	JA	JA	JA
Telia	JA	JA	JA
Elisa	JA	JA	JA
Proximus	JA	JA	JA
A1	JA	JA	JA
BT	JA	JA	JA

Resultaten inom faktor 1 visar att samtliga företag uppfyller de grundläggande upplysningskraven enligt IFRS 15, men att omfattningen och utformningen av upplysningarna skiljer sig åt. Skillnaderna blir tydliga i hur intäkter struktureras i tabeller, hur prestationsåtaganden beskrivs samt hur principerna för tidpunkt för intäktsredovisning redogörs för.

Det framgår att vissa företag genomgående lämnar mer utförliga och verksamhetsnära beskrivningar, medan andra i större utsträckning använder mer övergripande formuleringar. Variationerna rör framför allt graden av detaljering och hur tydligt upplysningarna knyts till den egna verksamheten.

4.3 Revisionskvalitet

Den andra faktorn utgår från teorin om revisionens funktion som kontrollmekanism och dess betydelse för finansiell rapportering (Runesson et al., 2022, s. 104, 116-119). Enligt teorin skapar revisorns granskning ett oberoende informationslager som både kan stärka tillförlitligheten i redovisningen och påverka hur företag kommunicerar komplexa bedömningar. Detta blir särskilt tydligt i KAM-avsnitten (Key Audit Matters), där revisorn redogör för vilka områden som bedömts som mest riskfyllda och hur granskningen har genomförts.

Tidigare forskning visar att revisionskvaliteten kan påverka graden av företags- och företagsspecifika upplysningar. Boujelben och Kobbi-Fakhfakh (2020) visar att revisionskvalitet är kopplad till mer utförliga och relevanta upplysningar i komplexa redovisningsområden, medan Cosmulese et al. (2023) betonar att hög revisionskvalitet minskar risken för alltför generiska formuleringar. Detta är särskilt relevant i telekombranschen, där intäcksredovisning enligt IFRS 15 innehåller omfattande bedömningar, exempelvis hantering av paketavtal och prestationsåtaganden (Azzopardi, 2025).

4.3.1 KAM-poster för intäkter (Indikator 4.1 - 4.3)

Samtliga företag har minst en KAM-post som rör intäkter eller IFRS 15. I dessa poster behandlas bedömningar kopplade till exempelvis paketavtal, identifiering av prestationsåtaganden och fastställande av tidpunkten för intäcksredovisning. Intäktsområdet framstår därmed som en återkommande fråga i revisionsberättelserna.

Resultaten visar dock att graden av företagsspecifik information varierar mellan företagen. Deutsche Telekom, Vodafone, Orange, Swisscom och BT Group lämnar mer detaljerade motiveringar och redogör för företagsspecifika granskningsåtgärder. I dessa fall beskrivs hur

revisorn har förhållit sig till företagets avtalsformer, interna processer och centrala bedömningsområden.

Telia, Elisa Oyj, Proximus och A1 Telecom Austria använder i större utsträckning mer övergripande formuleringar. Företagsspecifika granskningsåtgärder förekommer i mindre omfattning eller saknas helt. Skillnaderna mellan företagen avser främst graden av konkretisering i beskrivningen av revisionsarbetet.

Tabell 7 redovisar förekomsten av variablerna 4.1 till 4.3 och visar skillnader i hur intäktsrelaterade frågor behandlas i revisionsberättelserna.

Tabell 7: Faktor 2 (variabler 4.1 - 4.3)

Faktor 2: Revisionskvalitet			
Indikator:	4.1 KAM-punkt	4.2 Risk	4.3 Granskningsåtgärder
Variabler:	Finns en KAM om intäkter?	IFRS 15-relaterade risker beskrivs?	Företagsspecifika granskningsåtgärder?
Företag:			
DT	JA	JA	JA
Vodafone	JA	JA	JA
Telecom Italia	JA	JA	NEJ
Orange	JA	JA	JA
Swiss	JA	JA	JA
Telia	JA	JA	NEJ
Elisa	JA	JA	NEJ
Proximus	JA	JA	NEJ
A1	JA	JA	NEJ
BT	JA	JA	JA

4.3.2 Revisionsbyrå och språk (Indikator 5.1 - 5.3)

Den andra indikatorn analyserar revisionens utförare, Big 4, samt språkbrukets utformning i KAM-texter. Samtliga företag revideras av Big 4, vilket innebär att skillnader mellan företagen inte kan kopplas till vilken revisionsbyrå som utför granskningen.

Resultaten visar i stället variation i hur företagsspecifika KAM-texterna är. Deutsche Telekom, Vodafone, Orange, Swisscom och BT använder i större utsträckning verksamhetsanpassade formuleringar och undviker standardiserade texter. Telia, Elisa Oyj, Proximus och A1 använder däremot texter som i högre grad liknar generiska branschformuleringar. Mönstret är därmed jämförbart med resultaten i föregående indikator och gäller trots att samtliga företag revideras av Big 4. Skillnaderna mellan företagen avser främst graden av företagsspecifik utformning i KAM-texterna.

Tabell 8: Faktor 2 (variabler 5.1 - 5.3)

Faktor 2: Revisionskvalitet			
Indikator:	5.1 Revisionsbyrå	5.2 Företagsspecifik KAM	5.3 Inte ren boilerplate
Variabler:	Big 4?	Är KAM-texten företagsspecifik?	Undviks generiska formuleringar?
Företag:			
DT	JA	JA	JA
Vodafone	JA	JA	JA
Telecom Italia	JA	NEJ	NEJ
Orange	JA	JA	JA
Swiss	JA	JA	JA
Telia	JA	NEJ	NEJ
Elisa	JA	NEJ	NEJ
Proximus	JA	NEJ	NEJ
A1	JA	NEJ	NEJ
BT	JA	JA	JA

Resultaten inom faktor 2 visar att samtliga företag revideras av Big 4 och att intäktsrelaterade frågor behandlas i revisionsberättelsernas KAM avsnitt. Det framgår dock att utformningen av dessa avsnitt skiljer sig åt mellan företagen. Vissa företag lämnar mer utförliga och verksamhetsnära beskrivningar av bedömningar och granskningsåtgärder, medan andra använder mer övergripande och standardiserade formuleringar.

Skillnaderna avser främst graden av företagsspecifik information i KAM-texterna och hur detaljerat intäktsrelaterade frågor redogörs för. Mönstret är likartat i de två indikatorerna och visar att variationen gäller utformningen av revisionsberättelsernas innehåll snarare än vilken revisionsbyrå som genomför granskningen.

4.4 Nationella och institutionella förhållanden

Den tredje faktorn belyser hur variationer i IFRS 15-upplysningar kan förklaras av nationella redovisningstraditioner, institutionella miljöer och branschspecifika normer. Även om IFRS är ett principbaserat och globalt regelverk visar tidigare forskning att själva tillämpningen ofta påverkas av lokala institutionella strukturer, historiska rapporteringspraktiker och nationella krav (Runesson 2022 et al., s. 90-93; Napier & Stadler, 2020). Telekombranschen är dessutom särskilt reglerad och konkurrensutsatt, vilket skapar incitament för företag att anpassa presentationer efter både marknadsförväntningar och nationell praxis.

För att analysera hur denna institutionella variation tar sig uttryck undersöks två indikatorer:

- (1) Tabellstruktur och lokala prestationsblock
- (2) Företagsspecifik språkanpassning och hänvisningar till lokala marknader

4.4.1 Tabellstruktur och lokala presentationsblock (Indikator 6.1 - 6.3)

Resultaten visar skillnader i hur företagen utformar sina intäktsupplysningar. Deutsche Telekom, Telecom Italia, Swisscom och Telia använder tabeller med flera nivåer av uppdelning. I flera fall kompletteras dessa med ytterligare informationsblock som beskriver nationella marknadsförhållanden eller särskilda kontraktstyper.

Vodafone, Orange, Elisa Oyj, Proximus och A1 använder i stället mer standardiserade tabellformat utan motsvarande extra informationsblock och utan samma flernivåstruktur. Presentationen är mer enhetlig och innehåller färre kompletterande avsnitt.

Skillnaderna mellan företagen avser därmed hur omfattande och uppdelad tabellstrukturen är, trots att samtliga tillämpar IFRS 15.

Tabell 9: Faktor 3 (variabler 6.1 - 6.3)

Faktor 3: Nationella och institutionella förhållanden			
Indikator:	6.1 Flerlagrad tabell	6.2 Omfattande struktur	6.3 Lokalt anpassade block
Variabler:	Finns flera lager i tabellerna?	Är tabellen extra omfattande?	Extra block kring lokal praxis?
Företag:			
DT	JA	JA	JA
Vodafone	NEJ	NEJ	NEJ
Telecom Italia	JA	NEJ	NEJ
Orange	NEJ	NEJ	NEJ
Swiss	JA	JA	JA
Telia	JA	NEJ	NEJ
Elisa	NEJ	NEJ	NEJ
Proximus	NEJ	NEJ	NEJ
A1	NEJ	NEJ	NEJ
BT	JA	JA	JA

4.4.2 Företagsspecifika tjänster och lokala marknader (Indikator 7.1 - 7.3)

Den andra indikatorn avser hur företagen beskriver sina tjänster och marknadsförhållanden samt i vilken utsträckning dessa beskrivningar är verksamhetsanpassade och lokalt

förankrade. Upplysningarna varierar i hur tydligt de kopplas till företagets affärsmodell och geografiska kontext.

Resultaten visar att Deutsche Telekom, Vodafone, Telecom Italia, Orange, Swisscom och BT Group lämnar mer företagsspecifika beskrivningar. I dessa fall framgår både tjänsternas karaktär och relevanta marknadsförutsättningar. Företagen nämner exempelvis nationella kundgrupper, marknadsförhållanden eller avtalstyper som är särskilt betydelsefulla för deras verksamhet. Telia, Elisa Oyj, Proximus och A1 använder i större utsträckning mer generella formuleringar. Beskrivningarna innehåller färre verksamhetsspecifika exempel och är mindre kopplade till lokala marknadsförhållanden. Skillnaderna mellan företagen avser därmed graden av konkretisering och lokal anpassning i upplysningstexterna.

Tabell 10: Faktor 3 (variabler 7.1 - 7.3)

Faktor 3: Nationella och institutionella förhållanden			
Indikator:	7.1 Företagsspecifika tjänster	7.2 Verksamhetsanpassat språk	7.3 Lokala marknadsförhållanden
Variabler:	Beskrivs tjänster företagsunikt?	Är texten verksamhetsanpassad?	Nämns specifika lokala förhållanden?
Företag:			
DT	JA	JA	JA
Vodafone	JA	JA	NEJ
Telecom Italia	JA	JA	JA
Orange	JA	JA	JA
Swiss	JA	JA	JA
Telia	JA	JA	JA
Elisa	NEJ	NEJ	NEJ
Proximus	NEJ	NEJ	NEJ
A1	NEJ	NEJ	NEJ
BT	JA	JA	NEJ

Resultaten inom faktor 3 visar att företagen skiljer sig åt i hur intäktsupplysningarna struktureras och hur tjänster samt marknadsförhållanden beskrivs. Skillnaderna framträder dels i tabellernas uppbyggnad och förekomsten av kompletterande informationsblock, dels i graden av företagsspecifik och lokalt förankrad information i upplysningstexterna.

Vissa företag använder mer flernivåbaserade tabellstrukturer och lämnar mer verksamhetsanpassade beskrivningar av sina tjänster och marknadsförutsättningar. Andra företag presenterar mer standardiserade tabeller och mer generella formuleringar. Variationerna gäller således hur upplysningarna utformas och anpassas i presentationen.

4.5 Sammanfattning av empiriska resultat

Resultaten i kapitel 4 visar att samtliga företag uppfyller de grundläggande upplysningskraven enligt IFRS 15, men att utformningen av upplysningarna skiljer sig åt mellan företagen. Skillnaderna framträder i hur intäkter struktureras i tabeller, hur prestationsåtaganden och tidpunkten för intäktsredovisning beskrivs samt hur intäktsrelaterade frågor behandlas i revisionsberättelserna. Även graden av företagsspecifik och lokalt anpassad information varierar.

Variationerna gäller främst hur detaljerat, konkret och verksamhetsanpassat upplysningarna presenteras. I flera av indikatorerna återkommer ett likartat mönster där vissa företag genomgående lämnar mer utförliga och företagsspecifika beskrivningar, medan andra använder mer standardiserade och övergripande formuleringar. Dessa empiriska skillnader ligger till grund för den fortsatta analysen i kapitel 5.

5. Analys

Detta kapitel analyserar studiens empiriska resultat i relation till den teoretiska referensramen och tidigare forskning. Fokus ligger på att identifiera och förklara variationer i upplysningskvalitet i företagens IFRS 15-relaterade upplysningar.

5.1 Analys av upplysningskvalitet i relation till IFRS 15

Empirin av de studerade företagens IFRS 15-relaterade upplysningar visar att upplysningskvaliteten varierar mellan företagen, trots att samtliga tillämpar samma redovisningsstandard och verkar inom samma bransch. I linje med tidigare forskning framträder variationerna inte främst i huruvida upplysningar lämnas eller inte, utan i hur upplysningarna är utformade, strukturerade och anpassade till företagets verksamhet (Runesson et al., 2022, s. 108-112; Napier & Stadler, 2020). Detta indikerar att upplysningskvalitet i praktiken är en fråga om innehåll och utformning snarare än om formell förekomst av upplysningar.

Ett övergripande mönster i materialet är att vissa delar av IFRS 15-upplysningarna uppvisar en relativt hög grad av likformighet mellan företagen, medan andra delar präglas av tydligare variation. Upplysningar om tidpunkt för intäktsredovisning är ett exempel på ett område där företagen i stort sett presenterar information på liknande sätt. Samtliga företag anger om intäkter redovisas över tid eller vid en tidpunkt och lämnar motiveringar kopplade till olika intäktskategorier. Dessa upplysningar framstår därmed som etablerade inslag i rapporteringen, vilket överensstämmer med IFRS 15:s krav på att företag ska förklara tidpunkten för intäktsredovisning. Samtidigt bidrar denna typ av upplysningar i begränsad utsträckning till att särskilja företagen i termer av upplysningskvalitet, eftersom de ofta är relativt standardiserade (Runesson et al., 2022, s. 163).

Mer påtagliga skillnader framträder i upplysningar som rör hur intäkter delas upp, hur prestationsåtaganden beskrivs samt i vilken utsträckning upplysningarna kopplas till företagets faktiska verksamhet. I dessa delar varierar både detaljeringsnivå och hur tydligt sambandet mellan affärsmodell och redovisning framgår. Exempelvis presenterar Deutsche Telekom och Swisscom upplysningar som i hög grad relaterar intäktsredovisningen till

specifika tjänster, avtalsformer och marknader, medan upplysningarna hos Elisa Oyj, Proximus och A1 i större utsträckning präglas av mer övergripande och standardiserade beskrivningar. Sådana skillnader påverkar i vilken utsträckning upplysningarna bidrar till förståelse av hur intäkter genereras och redovisas i praktiken (Napier & Stadler, 2020; Hinson et al., 2024).

Analysen visar därmed att upplysningskvalitet i de studerade IFRS 15-upplysningarna främst varierar längs tre övergripande dimensioner: struktur, företagsanpassning och förklarande innehåll. När upplysningarna är tydligt organiserade, relaterade till företagets affärsmodell och kompletterade med förklaringar av bedömningar och samband skapas bättre förutsättningar för användare att tolka redovisade intäkter. När upplysningarna i stället är mer generella eller fragmenterade begränsas deras förklarande funktion, även om de formellt uppfyller standardens krav (Runesson et al., 2022, s. 108-112; s. 163).

Dessa övergripande mönster utgör utgångspunkten för den mer detaljerade analys som följer i avsnitt 5.1.1 - 5.1.3, där upplysningskvalitet analyseras mer ingående utifrån struktur och utformning, graden av företagsspecifik information samt hur bedömningar och osäkerheter kommuniceras i IFRS 15-upplysningarna.

5.1.1 Struktur och utformning av intäktsrelaterade upplysningar

Det empiriska materialet av de studerade företagen uppvisar tydliga skillnader i hur IFRS 15-relaterade upplysningar är strukturerade och utformade, vilket har betydelse för upplysningarnas begriplighet och deras förmåga att stödja förståelsen av intäktsredovisningen. Enligt den teoretiska referensramen är upplysningskvalitet nära kopplad till hur information presenteras och struktureras, inte enbart till dess förekomst (Runesson et al., 2022, s. 108-112). Skillnaderna i materialet framträder framför allt i graden av tabellstruktur, förekomsten av kompletterande förklarande block samt hur sammanhållen presentationen av intäktsrelaterad information är (se Tabell 9). Strukturen får därmed en central betydelse för hur sambanden mellan redovisade belopp och bakomliggande bedömningar framträder för användaren.

I årsredovisningarna för Deutsche Telekom, Swisscom och BT Group är intäktsrelaterade upplysningar organiserade i sammanhängande avsnitt med en mer utvecklad tabellstruktur

och omfattande förklarande block som kompletterar de numeriska uppgifterna (Tabell 9, variabler 6.1 - 6.3; se Bilaga 1, Bilaga 2). Uppdelning av intäkter, beskrivningar av prestationsåtaganden och information om tidpunkt för intäktsredovisning presenteras i nära anslutning till varandra, vilket skapar ett tydligt informationsflöde. Genom att relaterad information integreras snarare än fragmenteras minskar behovet av att användaren själv sammanställer spridda upplysningar, vilket stärker begripligheten i linje med Runesson et al. (2022, s. 108-112). Detta innebär att upplysningarna inte enbart uppfyller IFRS 15:s informationsmål (IFRS Foundation, 2014), utan även konkretiserar hur intäkter identifieras och fördelas i företagets specifika verksamhet.

Telia och Telecom Italia uppvisar delvis liknande mönster genom en tydligare struktur i presentationen av tabellinformation (Tabell 9, variabel 6.1), men saknar i större utsträckning de mer omfattande förklarande block som kännetecknar Deutsche Telekom och Swisscom (Tabell 9, variabler 6.2 - 6.3). Detta innebär att Telias upplysningar är relativt välstrukturerade och överskådliga, men att sambandet mellan tabellinformation och de bedömningar som ligger bakom redovisningen framträder mindre tydligt. Napier och Stadler (2020) framhåller att upplysningar som främst presenterar strukturerad information utan tillräcklig kontextualisering riskerar att reducera informationsvärdet i komplexa redovisningsområden, vilket är särskilt relevant i tillämpningen av IFRS 15 i telekombranschen. Telia kan därmed förstås som ett exempel på hur struktur i sig inte är tillräcklig för att uppnå hög upplysningskvalitet om den inte kombineras med förklarande innehåll.

I kontrast till detta använder Vodafone, Orange, Elisa Oyj, Proximus och A1 en mer standardiserad tabellstruktur utan mer utvecklad uppdelning eller omfattande förklarande block (Tabell 9, variabler 6.1 - 6.3). För Elisa Oyj, Proximus och A1 förstärks denna standardisering ytterligare av att upplysningarna i begränsad utsträckning använder verksamhetsanpassat språk och saknar koppling till lokala marknadsförhållanden (Tabell 10, variabler 7.2 - 7.3). Detta medför att presentationen i högre grad framstår som generell och mindre integrerad med företagets affärsmodell. Tidigare forskning visar att standardiserade upplysningar kan uppfattas som generiska och svårare att tillämpa i praktisk analys (Azzopardi, 2025; Hinson et al., 2024). Variationerna tyder därför på att dessa företag i större

utsträckning prioriterar en formellt korrekt men mer återhållsam strukturering av informationen.

Vodafone utgör samtidigt ett delvis avvikande fall. Trots en mer begränsad tabellstruktur enligt Tabell 9 använder företaget företagsspecifika exempel i sina IFRS 15-upplysningar (Tabell 5, variabel 2.3). Dessa exempel bidrar till att kontextualisera hur intäkter uppstår i praktiken och underlättar därmed tolkningen av redovisningen, vilket är förenligt med Hinson et al. (2024), som framhåller att kvantitativ information får högre beslutsnytta när den kompletteras med kvalitativa förklaringar. Vodafones upplägg visar därmed att upplysningskvalitet kan stärkas genom selektiv kontextualisering även när den övergripande strukturen är mer standardiserad.

Företag som kombinerar en sammanhållen presentation med en utvecklad tabellstruktur och förklarande block skapar bättre förutsättningar för användare att förstå hur intäkter identifieras, fördelas och redovisas över tid. När upplysningarna i stället är mer standardiserade och saknar både strukturell fördjupning och verksamhetsnära förklaringar begränsas deras bidrag till förståelsen av redovisningen (Runesson et al., 2022, s. 163; Napier & Stadler, 2020; Azzopardi, 2025). Utifrån disclosure theory kan dessa skillnader förstås som resultatet av olika avvägningar kring hur långt företagen väljer att utveckla och integrera sin intäktsrelaterade information inom ramen för IFRS 15.

5.1.2 Företagsspecifik information i IFRS 15-upplysningar

Empirin visar att graden av företagsspecifik information varierar tydligt mellan de studerade företagen, vilket har betydelse för upplysningarnas informationsvärde och förklarande funktion. Enligt disclosure theory och tidigare forskning påverkas upplysningars användbarhet i hög grad av i vilken utsträckning informationen anpassas till företagets specifika förhållanden, snarare än att utformas som generella standardtexter (Napier & Stadler, 2020; Runesson et al., 2022, s. 108-112). Skillnaderna framträder framför allt i användningen av verksamhetsanpassat språk, kopplingar till lokala marknadsförhållanden samt förekomsten av konkreta företagsspecifika exempel i beskrivningen av intäktsredovisningen (Tabell 10 och Tabell 5). Företagsspecifik information framträder

därmed som en central del av upplysningskvalitet, eftersom den påverkar hur tydligt sambandet mellan affärsmodell och redovisning kommuniceras.

I årsredovisningarna för Deutsche Telekom, Telecom Italia, Orange, Swisscom och Telia präglas IFRS 15-upplysningarna av ett tydligt verksamhetsanpassat språk och återkommande hänvisningar till lokala marknadsförhållanden (Tabell 10, variabler 7.2 - 7.3). Upplysningarna relateras i dessa fall till specifika tjänster och avtalsstrukturer, vilket gör det möjligt för användaren att koppla redovisade intäkter till företagets faktiska affärsmodell. Genom denna kontextualisering tydliggörs hur prestationsåtaganden identifieras och hur intäkter fördelas, vilket stärker upplysningarnas förklarande funktion. En sådan utformning ligger i linje med IFRS 15:s övergripande informationsmål och med Runesson et al. (2022, s. 108-112), som betonar att upplysningars kvalitet bör bedömas utifrån deras förmåga att stödja förståelsen av redovisningen.

Vodafone och BT Group uppvisar inslag av företagsspecifik information, men i mer begränsad omfattning. Båda företagen beskriver sina tjänster på ett verksamhetsanpassat sätt (Tabell 10, variabler 7.1 - 7.2), men saknar i större utsträckning hänvisningar till specifika lokala marknadsförhållanden (Tabell 10, variabel 7.3). För Vodafone kompletteras detta delvis genom användning av företagsspecifika exempel i beskrivningen av prestationsåtaganden och intäktsfördelning (Tabell 5, variabel 2.3; se Bilaga 3), medan motsvarande exempel i mindre utsträckning förekommer hos BT Group. Detta indikerar att företagsspecificitet kan uppnås genom olika medel, men att frånvaron av lokal kontext kan begränsa hur tydligt redovisningen relateras till den institutionella miljö där verksamheten bedrivs.

I kontrast till detta kännetecknas IFRS 15-upplysningarna hos Elisa Oyj, Proximus och A1 av en låg grad av företagsspecifik information. Dessa företag använder i begränsad utsträckning verksamhetsanpassat språk och saknar hänvisningar till lokala marknadsförhållanden (Tabell 10, variabler 7.2 - 7.3). Dessutom saknas företagsspecifika exempel i beskrivningen av prestationsåtaganden och intäktsfördelning (Tabell 5, variabel 2.3). Upplysningarna framstår därmed som mer generiska och standardiserade, vilket innebär att användaren i större utsträckning själv måste tolka hur redovisningsprinciperna relaterar till företagets faktiska verksamhet. Enligt Napier och Stadler (2020) riskerar sådana generiska upplysningar att få

begränsat informationsvärde i redovisningsområden som präglas av komplexa avtal och bedömningar, såsom IFRS 15. Avsaknaden av tydlig företagsanpassning medför således att upplysningarnas bidrag till begriplighet och beslutsnytta reduceras, även när de formellt uppfyller standardens krav.

Dessa skillnader innebär att upplysningar med hög grad av företagsspecifik information i större utsträckning bidrar till att minska tolkningsosäkerhet och öka förståelsen av intäktsredovisningen. Runesson et al. (2022, s. 108-112) framhåller att upplysningars kvalitet bör bedömas utifrån deras förmåga att förklara redovisningen och stödja användarnas beslutsfattande, snarare än utifrån deras omfattning i sig. När upplysningarna tydligt relateras till företagets egna tjänster, avtal och marknadsförhållanden stärks deras förklarande funktion, medan mer generiska formuleringar riskerar att ge ett begränsat informationsvärde (Runesson et al., 2022, s. 163). Utifrån disclosure theory kan variationen förstås som ett uttryck för hur företagen väljer att använda sitt handlingsutrymme inom IFRS 15 för att antingen konkretisera eller standardisera sin redovisningskommunikation.

Det framgår i empirin att företagsspecifik information utgör en central komponent i upplysningskvalitet i IFRS 15-relaterade upplysningar. Företag som kombinerar verksamhetsanpassat språk, lokala kontextualiseringar och konkreta exempel ger användare bättre förutsättningar att förstå hur intäkter genereras och redovisas i praktiken. När dessa inslag saknas begränsas upplysningarnas bidrag till förståelsen av redovisningen, vilket förstärker de kvalitativa skillnader som identifierats mellan företagen (Tabell 10 och Tabell 5).

5.1.3 Upplysningar om bedömningar, antaganden och osäkerhet

Empirin pekar på att de studerade företagen i varierande grad synliggör de bedömningar, antaganden och osäkerheter som ligger till grund för intäktsredovisningen enligt IFRS 15. Enligt Runesson et al. (2022, s. 108-112) är upplysningskvalitet nära kopplad till i vilken utsträckning företag förklarar de bedömningar och antaganden som ligger bakom redovisade belopp. Skillnaderna i materialet framträder inte i om upplysningar lämnas, utan i hur tydligt och utförligt bedömningsinslagen kommuniceras i relation till företagets affärsmodell och

intäktsstruktur. Variationerna rör således hur redovisningens osäkerhet görs synlig för användaren, snarare än om den formellt adresseras.

När det gäller upplysningar om tidpunkt för intäktsredovisning uppvisar företagen en hög grad av enhetlighet. En grupp av företag: Deutsche Telekom, Swisscom, Telia, Vodafone, Elisa Oyj, Proximus och A1 anger om intäkter redovisas över tid eller vid en tidpunkt, lämnar motiveringar till denna klassificering och kopplar motiveringen till olika intäktskategorier (Tabell 6, variabler 3.1 - 3.3). Upplysningarna framstår därmed som ett etablerat inslag i IFRS 15-rapporteringen, i enlighet med standardens krav (IFRS Foundation, 2014). Denna enhetlighet innebär dock inte att upplysningskvaliteten är likvärdig, eftersom graden av förklarande innehåll varierar mellan företagen.

Hos Deutsche Telekom och Swisscom utvecklas resonemangen kring tidpunkt för intäktsredovisning mer utförligt. Beskrivningarna omfattar hur prestationsåtaganden uppfylls över tid, hur kontroll överförs till kunden samt vilka faktorer som är avgörande för bedömningen av intäkternas timing. Genom att koppla dessa bedömningar till konkreta avtalsstrukturer tydliggörs sambandet mellan affärsmodell och redovisning. Denna typ av redogörelse synliggör det bedömningsutrymme som IFRS 15 medger och stärker därigenom upplysningarnas begriplighet och beslutsnytta, i linje med Runesson et al. (2022, s. 108-112). I ett disclosure-perspektiv kan detta förstås som ett val att explicit kommunicera osäkerhet snarare än att endast redovisa slutresultatet.

Telia lämnar motiveringar som är tydligt kopplade till intäktskategorier och avtalsformer (Tabell 6), men utvecklar i mindre grad resonemang kring alternativa bedömningar eller osäkerhetsmoment. Presentationen ger därmed en klar bild av tillämpade principer, samtidigt som det bakomliggande bedömningsutrymmet framträder mer begränsat. Napier och Stadler (2020) betonar att upplysningar i komplexa redovisningsområden bör ge insyn i hur bedömningar påverkar utfallet. I Telias fall kan upplysningskvaliteten därför sägas vara stabil vad gäller struktur, men mer återhållsam när det gäller att synliggöra osäkerhet.

Vodafone presenterar sina upplysningar om bedömningar på ett övergripande och sammanfattat sätt. Motiveringarna är tydliga men fokuserar främst på standardens huvudprinciper och mindre på hur bedömningarna tillämpas i företagets specifika situation. Även om detta skapar en överskådlig redogörelse för den tillämpade redovisningsmodellen,

blir insynen i osäkerhet och bedömningsutrymme mer begränsad. Azzopardi (2025) visar att användare kan ha svårt att tolka redovisning när förklaringar av bakomliggande bedömningar saknas. Vodafones presentation illustrerar därmed hur formell tydlighet inte nödvändigtvis innebär att redovisningens osäkerhet kommuniceras fullt ut.

Hos Elisa Oyj, Proximus och A1 är upplysningarna om bedömningar och antaganden generellt mer kortfattade. Kraven på att motivera tidpunkt för intäktsredovisning uppfylls (Tabell 6), men resonemangen är mindre kopplade till specifika prestationsåtaganden eller avtalsstrukturer. Därmed ges begränsad vägledning kring vilka bedömningar som varit särskilt betydelsefulla och hur dessa kan påverka intäkternas timing och belopp. Användaren får i dessa fall i större utsträckning själv tolka hur osäkerhet påverkar redovisningen, vilket reducerar upplysningarnas förklarande funktion trots regeluppfyllelse.

Resultaten visar att upplysningar om bedömningar, antaganden och osäkerhet som en ojämnt utvecklad dimension av upplysningskvalitet i de studerade IFRS 15-upplysningarna. Även om samtliga företag redovisar tidpunkt för intäktsredovisning, varierar graden av synliggjorda bedömningar och därmed insynen i redovisningens osäkerhet. Runesson et al. (2022, s. 108-112) framhåller att upplysningars kvalitet bör bedömas utifrån deras förmåga att förklara redovisningen snarare än deras omfattning. Ur ett disclosure-perspektiv speglar variationen hur företagen använder sitt handlingsutrymme inom IFRS 15 för att antingen tydliggöra eller begränsa kommunikationen av osäkerhet och bedömningar, vilket får direkt betydelse för upplysningskvalitetens nivå.

5.2 Förklaringar till variation i upplysningskvalitet

Analysen i avsnitt 5.1 har visat att upplysningskvaliteten varierar mellan företagen i urvalet, trots att samtliga tillämpar IFRS 15 och verkar inom samma bransch. Variationerna framträder inte i om upplysningar lämnas, utan i hur de struktureras, hur tydligt de relateras till den egna verksamheten samt hur bedömningar och osäkerheter kommuniceras.

Skillnaderna mellan exempelvis Deutsche Telekom, Swisscom och BT Group å ena sidan och Elisa Oyj, Proximus och A1 å den andra visar att formell regeluppfyllelse inte i sig förklarar variationen.

Utifrån analysmodellen tolkas dessa skillnader genom tre förklaringsfaktorer: företagsstorlek och interna resurser, revisionens roll samt nationella och institutionella förhållanden. I stället för att behandla dessa faktorer som isolerade variabler används de som analytiska perspektiv för att förstå varför företag som Telecom Italia och Orange i vissa avseenden uppvisar hög företagsspecificitet, medan andra företag i större utsträckning använder mer standardiserade lösningar.

De följande delavsnitten relaterar därför de empiriska resultaten till dessa tre faktorer och analyserar hur de kan bidra till att förklara den variation i upplysningskvalitet som identifierats i materialet.

5.2.1 Företagsstorlek och interna resurser

En möjlig förklaring till de skillnader i upplysningskvalitet som har identifierats i avsnitt 5.1 är företagens storlek och tillgång till interna resurser. Den teoretiska referensramen visar att större företag ofta har bättre förutsättningar att utforma mer omfattande och företagsspecifika upplysningar, medan företag med mer begränsade resurser i större utsträckning fokuserar på grundläggande upplysningar (Runesson et al., 2022, s. 108-112). Inom disclosure theory framhålls att företagens resurser påverkar hur upplysningar utformas, även när samma regelverk tillämpas.

I empirin framträder detta tydligt i hur Deutsche Telekom och Swisscom utformar sina IFRS 15-upplysningar. Även BT Group uppvisar motsvarande mönster och dessa företag uppvisar genomgående mer sammanhållna upplysningar med tydliga tabeller och kompletterande förklarande text, samt återkommande kopplingar till den egna verksamheten (Tabell 9, variabler 6.1 - 6.3; Tabell 10, variabler 7.1 - 7.3). Företagen tillhör de största aktörerna i urvalet och bedriver verksamhet på flera marknader, vilket innebär att intäktsredovisningen präglas av mer komplexa avtalsformer. Enligt Runesson et al. (2022, s. 108-112) ökar behovet av tydliga och välutvecklade upplysningar i sådana situationer, för att användare ska kunna förstå redovisningens innehåll.

Telecom Italia och Orange uppvisar en hög grad av företagsspecifik information enligt Tabell 10, även om deras strukturella utformning enligt Tabell 9 inte är lika omfattande som hos Deutsche Telekom, Swisscom och BT Group. Detta indikerar att större företag kan utveckla kontextualiserade upplysningar även när tabellstrukturen är mindre utvecklad.

Även Telia, som är ett relativt stort företag i nordisk kontext, uppvisar flera drag som kan kopplas till tillgång till interna resurser. Telia använder tydliga tabeller och verksamhetsanpassat språk i delar av sina IFRS 15-upplysningar (Tabell 9, variabel 6.1; Tabell 10, variabel 7.2). Samtidigt är upplysningarna mindre utförliga än hos Deutsche Telekom och Swisscom, särskilt när det gäller omfattningen av förklarande text (Tabell 9, variabler 6.2 - 6.3). Detta indikerar att företagsstorlek inte ensamt avgör hur långt upplysningarna utvecklas, utan att prioriteringar i rapporteringen också spelar en roll. Napier och Stadler (2020) pekar på att företag kan välja mer standardiserade lösningar även när resurser finns tillgängliga.

För Vodafone framträder ett något annorlunda mönster. Trots företagets storlek och internationella verksamhet är upplysningarna i flera avseenden mer standardiserade till sin utformning, särskilt vad gäller tabellpresentation och omfattningen av förklarande text (Tabell 9, variabler 6.1 - 6.3). Samtidigt använder Vodafone företagsspecifika exempel för att förklara hur prestationsåtaganden identifieras och hur intäkter fördelas (Tabell 5, variabel 2.3). Även BT Group använder företagsspecifika granskningsåtgärder i revisionsavsnittet enligt Tabell 8, vilket visar att resursstyrka kan ta sig uttryck på olika sätt i rapporteringen. Detta visar att företag med större resurser kan välja olika sätt att utforma sina upplysningar, där tydliga exempel används för att öka begripligheten även när den övergripande strukturen är mer standardiserad. Azzopardi (2025) framhåller att sådana val kan underlätta intressenters tolkning av redovisningen.

Elisa Oyj, Proximus och A1 framför mer begränsade och standardiserade upplysningar. Dessa företag använder varken mer utvecklade tabeller eller omfattande förklarande text (Tabell 9, variabler 6.1 - 6.3), och deras upplysningar innehåller i mindre utsträckning verksamhetsanpassat språk och hänvisningar till lokala marknadsförhållanden (Tabell 10, variabler 7.1 - 7.3). Därtill saknas företagsspecifika exempel i deras IFRS 15-upplysningar (Tabell 5, variabel 2.3). Enligt Runesson et al. (2022, s. 163) innebär ett sådant angreppssätt

att upplysningarna riskerar att bli mer generella och i mindre utsträckning bidra till förståelsen av redovisningen.

Empirin indikerar på att företagsstorlek och interna resurser utgör en viktig förklaring till variation i upplysningskvalitet. Större företag har generellt bättre förutsättningar att utforma mer utförliga och företagsspecifika upplysningar, vilket även återspeglas i empirin (Tabell 9-10). Samtidigt visar variationen mellan exempelvis Vodafone, Telecom Italia och Telia att hur resurser används i rapporteringen är minst lika betydelsefullt som deras omfattning. Detta är i linje med disclosure theory och tidigare forskning som betonar att upplysningsnivåer är resultatet av olika organisatoriska avvägningar snarare än enbart en följd av företagsstorlek.

5.2.2 Revisionens roll

En ytterligare förklaring till variation i upplysningskvalitet är revisionens roll i utformningen av IFRS 15-relaterade upplysningar. Den teoretiska referensramen visar att revisionen kan påverka hur redovisning och upplysningar formuleras, särskilt i områden som präglas av bedömningar och osäkerhet, såsom intäktsredovisning enligt IFRS 15 (Runesson et al., 2022, s. 108-112). Genom revisionsprocessen kan vissa frågor ges ökad uppmärksamhet, vilket i sin tur kan påverka hur tydligt och utförligt dessa frågor behandlas i årsredovisningen.

I empirin framträder revisionens betydelse framför allt genom utformningen av Key Audit Matters, där revisorn lyfter fram områden som bedömts som särskilt viktiga i revisionen. I årsredovisningarna för Deutsche Telekom, Swisscom och BT Group innehåller KAM-avsnitten mer utförliga och företagsspecifika beskrivningar av intäktsredovisning enligt IFRS 15, inklusive hur revisionen fokuserat på bedömningar kopplade till prestationsåtaganden och intäktsfördelning (Tabell 7, variabel 4.3; Tabell 8, variabler 5.2 - 5.3). Dessa beskrivningar bidrar till att ge användaren en tydligare bild av vilka delar av intäktsredovisningen som krävt särskild uppmärksamhet och hur osäkerhet har hanterats.

Även Vodafone och Orange uppvisar företagsspecifika KAM-beskrivningar enligt Tabell 8, vilket indikerar att revisionen i dessa fall fungerar som ett komplement till de finansiella upplysningarna genom att synliggöra centrala bedömningar.

För Telia och Telecom Italia framträder ett annat mönster. Även om intäktsredovisning enligt IFRS 15 identifieras som ett viktigt revisionsområde, präglas KAM-beskrivningarna i större utsträckning av mer generella formuleringar och mindre information om företagsspecifika granskningsåtgärder (Tabell 7, variabel 4.3; Tabell 8, variabler 5.2 - 5.3). Detta innebär att användaren får viss insyn i vilka områden som varit centrala i revisionen, men i mindre utsträckning vägledning kring hur revisionen har hanterat företagets specifika bedömningar och förutsättningar.

Ett liknande mönster återfinns hos Elisa Oyj, Proximus och A1, där KAM-avsnitten i huvudsak består av standardiserade beskrivningar som i begränsad utsträckning anpassas till företagets specifika verksamhet (Tabell 7, variabel 4.3; Tabell 8, variabler 5.2 - 5.3). Även om intäktsredovisning behandlas som ett väsentligt område i revisionen ges användaren begränsad information om vilka bedömningar som varit särskilt betydelsefulla och hur dessa har hanterats i revisionsarbetet. Enligt Runesson et al. (2022, s. 163) riskerar sådana standardiserade formuleringar att få karaktären av formell efterlevnad snarare än att fungera som ett meningsfullt komplement till upplysningarna.

Skillnaderna mellan företagen visar att revisionens bidrag till upplysningskvalitet inte enbart beror på om intäktsredovisning identifieras som ett riskområde, utan på hur företagsspecifik och förklarande KAM-informationen är. När KAM-avsnitten innehåller tydliga beskrivningar av bedömningar och granskningsåtgärder kan de stärka användarens förståelse av redovisningens osäkerhet och komplexitet. När de i stället är mer generella begränsas deras förklarande funktion, även om kraven formellt uppfylls (Napier & Stadler, 2020).

Analysen indikerar därmed att revisionens roll utgör en viktig förklaringsfaktor till variation i upplysningskvalitet. Samtidigt visar variationen mellan exempelvis Deutsche Telekom och Swisscom, i motsats till Telia, Telecom Italia, Elisa Oyj, Proximus och A1, att det inte är förekomsten av KAM som är avgörande, utan graden av företagsspecifik och förklarande information. Detta är förenligt med disclosure theory, där upplysningars kvalitet förstås som ett resultat av hur information kommuniceras snarare än enbart att den lämnas.

5.2.3 Institutionella och nationella förhållanden

En ytterligare förklaring till variation i upplysningskvalitet är de institutionella och nationella förhållanden inom vilka företagen verkar. Den teoretiska referensramen visar att tillämpningen av internationella redovisningsstandarder kan påverkas av nationella traditioner, tillsynsstrukturer och etablerad rapporteringspraxis (Napier & Stadler, 2020; Runesson et al., 2022, s. 108-112).

Trots att IFRS 15 tillämpas gemensamt indikerar resultaten att nationell rapporteringsmiljö påverkar hur upplysningarna struktureras, konkretiseras och kopplas till verksamheten.

I empirin framträder detta genom att Deutsche Telekom och Swisscom uppvisar mer sammanhållna och omfattande upplysningar, med flernivåtabeller och kompletterande förklarande block (Tabell 9, variabler 6.1 - 6.3) samt tydliga kopplingar till lokala marknadsförhållanden (Tabell 10, variabler 7.2 - 7.3). Även BT Group uppvisar ett liknande mönster med utvecklad struktur och företagsspecifika inslag. Detta kan tolkas som ett uttryck för rapporteringsmiljöer där detaljerad och transparent finansiell kommunikation är etablerad praxis.

Telia och Telecom Italia uppvisar flera verksamhetsanpassade inslag, särskilt i språk och koppling till lokala marknadsförhållanden, men i mindre omfattning än Deutsche Telekom och Swisscom när det gäller strukturell fördjupning (Tabell 9 och 10). Detta indikerar att nationell kontext samverkar med företagsinterna prioriteringar i utformningen av upplysningarna.

I kontrast uppvisar Elisa Oyj, Proximus och A1 mer standardiserade upplysningar, med begränsad användning av verksamhetsanpassat språk och färre lokala hänvisningar (Tabell 10, variabler 7.2 - 7.3). Strukturen är mer enhetlig och innehåller färre kompletterande block (Tabell 9, variabler 6.2 - 6.3). Enligt Napier och Stadler (2020) kan sådana skillnader kvarstå även inom ramen för gemensamma standarder, eftersom institutionella strukturer påverkar hur redovisning tolkas och kommuniceras.

Resultatet visar att variation i upplysningskvalitet inte enbart kan förstås som ett resultat av företagsstorlek eller revisionens roll, utan även av den nationella rapporteringsmiljö inom vilken IFRS 15 tillämpas. Skillnaderna handlar inte om regeluppfyllelse, utan om hur upplysningarna kommunicerar innehåll, osäkerhet och koppling till verksamheten.

5.3 Samlad analys

Den samlade empirin visar att upplysningskvalitet i IFRS 15-relaterade upplysningar inte primärt avgörs av om företag uppfyller standardens formella krav, utan av hur upplysningarna används för att skapa förståelse för intäkternas karaktär och osäkerhet. Samtliga företag i urvalet lämnar de grundläggande upplysningar som krävs enligt IFRS 15, men tydliga skillnader framträder i hur informationen struktureras, i vilken grad den är företagsspecifik samt hur bedömningar och osäkerhet synliggörs i relation till den egna affärsmodellen. Upplysningskvalitet framstår därmed som en fråga om informationsinnehåll och förklaringsvärde snarare än enbart formell regeluppfyllelse.

I det empiriska materialet framgår att företag som Deutsche Telekom, Swisscom och BT Group genomgående kombinerar en utvecklad struktur med företagsspecifika beskrivningar och mer utförliga resonemang kring centrala bedömningar. Detta stärker upplysningarnas förklarande funktion och gör kopplingen mellan redovisning och verksamhet tydligare. Elisa Oyj, Proximus och A1 uppvisar i större utsträckning en mer standardiserad utformning där upplysningarna följer en generell struktur och i mindre grad utvecklar verksamhetsnära förklaringar. Telia, Telecom Italia, Vodafone och Orange intar en mellanposition där vissa dimensioner, exempelvis struktur eller beskrivning av tjänster, är relativt utvecklade medan andra delar, såsom omfattningen av förklarande resonemang eller graden av företagsspecifik KAM-information, är mer begränsade. Skillnaderna mellan företagen handlar således inte om förekomsten av upplysningar utan om hur dessa kommunicerar innehåll, osäkerhet och koppling till verksamheten.

När resultaten tolkas samlat framträder tre övergripande förklaringsmönster som samverkar. För det första indikerar analysen att företagsstorlek och interna resurser påverkar hur

genomarbetade och strukturerade upplysningarna blir. Större företag med mer utvecklade organisatoriska resurser tenderar att presentera mer omfattande och sammanhållna upplysningar, vilket är förenligt med disclosure theory och tidigare forskning om organisatorisk kapacitet. För det andra visar variationen i KAM-avsnittens utformning att revisionens roll kan förstärka eller begränsa synliggörandet av bedömningar och osäkerhet, beroende på hur företagsspecifik och förklarande revisionsinformationen är. För det tredje framträder institutionella och nationella förhållanden som en kontextuell faktor som påverkar hur långt företag går i att anpassa sina upplysningar till den egna verksamheten, även inom ramen för ett gemensamt regelverk.

Studien visar sammanfattningsvis att IFRS 15 etablerar en gemensam strukturell ram för upplysningar, men att standarden samtidigt lämnar utrymme för variation i hur information kommuniceras. Upplysningskvalitet bör därför förstås som ett kommunikativt fenomen där struktur, företagsspecifik information och synliggörande av bedömningar samverkar. Variation uppstår inom standardens ramar och kan inte reduceras till en fråga om formell regeluppfyllelse, utan måste analyseras utifrån hur väl upplysningarna stödjer användarens tolkning och bedömning av företagets intäktsredovisning.

6. Slutsats

Detta kapitel sammanfattar studiens huvudsakliga resultat och besvarar forskningsfrågan. Vidare diskuteras studiens implikationer samt dess begränsningar och förslag på framtida forskning.

6.1 Sammanfattande slutsatser

Syftet med studien var att analysera hur upplysningar enligt IFRS 15 utformas i europeiska telekomföretag samt att undersöka i vilken utsträckning upplysningskvalitet varierar trots gemensamt regelverk och branschmässig kontext. Resultaten visar att tydlig variation förekommer mellan företagen. Variationerna framträder främst i hur information struktureras samt i vilken grad upplysningarna är verksamhetsnära och förklarande. Studien besvarar därmed forskningsfrågan genom att visa att gemensam tillämpning av IFRS 15 inte leder till enhetlig upplysningskvalitet.

Ett centralt resultat i studien är att upplysningskvalitet inte enbart kan förstås som en fråga om att formellt uppfylla redovisningskraven. Analysen visar att företag kan uppfylla IFRS 15 samtidigt som kvaliteten i upplysningarna skiljer sig åt. Skillnaderna handlar i hög grad om hur väl informationen förklarar företagets intäktslogik, prestationsåtaganden och intäktsströmmar på ett sätt som är begripligt för användaren.

6.2 Tolkning av resultaten i relation till upplysningskvalitet

Resultaten visar att upplysningskvalitet i relation till IFRS 15 inte kan förstås enbart som en fråga om formell efterlevnad. Samtliga företag lämnar de upplysningar som krävs enligt standarden, men analysen visar att kvaliteten skiljer sig åt i hur informationen presenteras och förklaras. Det innebär att användare kan få olika förutsättningar att förstå intäkternas uppbyggnad och de bedömningar som ligger bakom redovisade belopp, trots att samma regelverk tillämpas. Detta ligger i linje med tidigare forskning som betonar att upplysningskvalitet handlar om tydlighet och förklaringsvärde snarare än enbart om informationens förekomst (Runesson et al., 2022, s. 108-112).

En central tolkning är att variationen främst uppstår i hur företagen väljer att strukturera och formulera sina upplysningar. IFRS 15 anger att upplysningarna ska hjälpa användare att förstå intäkternas karaktär, tidpunkt och osäkerhet, men ger samtidigt utrymme för företagen att själva utforma sina beskrivningar (IASB, 2014; IASB, 2024). Två företag kan därmed uppfylla samma krav men ändå ge olika grad av insikt i hur intäkterna faktiskt uppstår. Som Napier och Stadler (2020) framhåller är det just i de textbaserade delarna av rapporteringen som sådana skillnader blir tydliga, eftersom företagen där har större frihet att välja detaljnivå och sätt att förklara sina bedömningar.

Resultaten visar också att upplysningskvalitet är nära kopplad till hur företag förklarar sina bedömningar och antaganden. När upplysningarna är företagsspecifika och tydligt kopplade till verksamheten blir det lättare för användaren att förstå intäktslogiken och de överväganden som påverkar redovisningen. I linje med Runesson et al. (2022, s. 163) handlar hög kvalitet inte om att skriva mer, utan om att förklara det som är centralt för att förstå siffrorna. När sådana förklaringar är begränsade riskerar upplysningarna att framstå som formella och generella, även om de uppfyller kraven i IFRS 15 (Napier & Stadler, 2020).

Studien visar därmed att gemensamma regler inte automatiskt leder till jämförbar informationskvalitet, utan att företagens sätt att använda sitt tolkningsutrymme har direkt betydelse för hur informationen uppfattas.

6.3 Teoretiska implikationer

Studiens resultat bidrar till förståelsen av disclosure theory genom att visa hur upplysningskvalitet formas i praktiken. Analysen visar att det inte räcker att företag lämnar den information som krävs enligt IFRS 15. Det avgörande är hur informationen presenteras, hur tydligt den förklaras och hur nära den är kopplad till företagets faktiska verksamhet. Detta överensstämmer med disclosure theory, där upplysningar ses som ett resultat av medvetna kommunikationsval snarare än enbart som en teknisk följd av regler.

Resultaten visar att företag som följer samma standard ändå kan uppvisa tydliga skillnader i kvalitet. Skillnaderna handlar främst om hur konkret informationen är och om bedömningar och osäkerheter förklaras på ett begripligt sätt. Detta stärker antagandet inom disclosure

theory att företagsledningen har inflytande över hur information utformas, även när regelverket är gemensamt.

Studien visar också att en principbaserad standard som IFRS 15 ger utrymme för olika tolkningar och presentationer. Regelverket sätter ramar, men det är företagen som fyller dessa ramar med innehåll. Upplysningskvalitet blir därför inte en automatisk följd av standardens krav, utan påverkas av hur företagen väljer att använda sitt tolkningsutrymme.

Sammanfattningsvis visar studien att disclosure theory är ett relevant perspektiv för att förstå varför variation i upplysningskvalitet uppstår trots gemensamma redovisningskrav. Genom att belysa hur struktur, tydlighet och förklaringsgrad påverkar informationsvärdet bidrar studien till en fördjupad förståelse av upplysningar som en central del av företagens redovisningskommunikation.

Resultaten understryker att gemensamma redovisningskrav inte automatiskt skapar jämförbar information. Hur företagen väljer att strukturera och förklara sina upplysningar får direkt betydelse för informationsvärdet. Detta ger ytterligare stöd för disclosure theory och belyser upplysningarnas roll som mer än en formell regeluppfyllelse.

6.4 Metodologiska reflektioner och studiens begränsningar

Vid tolkningen av resultaten behöver studiens metodologiska utgångspunkter beaktas. De val som gjorts har haft betydelse för både vad studien kan belysa och vilka slutsatser som är rimliga att dra, men har samtidigt varit nödvändiga för att möjliggöra en systematisk och jämförbar analys av upplysningskvalitet inom ramen för ett examensarbete.

Ett centralt förhållande att ta hänsyn till är att studien bygger på årsredovisningar från ett enskilt räkenskapsår och därmed ger en ögonblicksbild av hur företagen tillämpar IFRS 15. Resultaten speglar alltså hur upplysningarna utformas vid en given tidpunkt, men säger inget om hur rapporteringen förändras över tid. Det innebär att studien inte kan uttala sig om huruvida upplysningskvaliteten utvecklas i takt med att företagen får ökad erfarenhet av standarden.

Studiens branschfokus innebär ytterligare en avgränsning. Telekombranschen präglas av komplexa intäktsmodeller och flerkomponentsavtal, vilket gör den särskilt relevant för att

studera upplysningar enligt IFRS 15. Samtidigt innebär detta att resultaten i första hand bör tolkas i relation till denna specifika kontext. Företag i andra branscher, med annan affärslogik och intäktsstrukturer, kan möta andra utmaningar i sin rapportering, vilket begränsar möjligheten till bredare generaliseringar.

Valet av kvantitativ innehållsanalys har också haft betydelse för studiens utformning. Metoden möjliggör jämförelser mellan företag genom att fokusera på observerbara och kodningsbara inslag i upplysningarna. Detta bidrar till struktur och transparens i analysen, men innebär samtidigt att mer nyanserade språkliga tolkningar och bakomliggande resonemang inte fångas fullt ut. Studien säger därmed mer om hur upplysningarna är presenterade än om de interna processer och överväganden som ligger bakom dem.

Studien analyserar hur upplysningar kommuniceras i årsredovisningar, men undersöker inte hur dessa upplysningar faktiskt uppfattas av användare. Det innebär att slutsatser om upplysningarnas faktiska beslutsnytta bör tolkas med försiktighet. Framtida forskning skulle kunna komplettera denna studie genom att undersöka hur investerare eller analytiker upplever variationer i upplysningskvalitet.

6.5 Förslag till fortsatt forskning

Studiens resultat och metodologiska avgränsningar pekar på flera möjliga inriktningar för fortsatt forskning. Eftersom analysen bygger på årsredovisningar från ett enskilt räkenskapsår ger studien en ögonblicksbild av hur upplysningar enligt IFRS 15 utformas vid en given tidpunkt. Ett naturligt nästa steg vore därför att genomföra longitudinella studier som följer utvecklingen av upplysningskvalitet över tid. Genom att jämföra flera rapporteringsår skulle framtida forskning kunna undersöka om företagens sätt att kommunicera sina intäktsupplysningar förändras i takt med ökad erfarenhet av standarden.

Vidare skulle det vara relevant att bredda analysen till andra branscher med komplexa intäktsmodeller. Telekombranschen kännetecknas av särskilda förutsättningar vad gäller flerkomponentsavtal och långsiktiga kundrelationer, vilket kan påverka hur upplysningarna utformas. Genom att studera exempelvis andra tjänsteintensiva branscher skulle framtida forskning kunna undersöka om de variationer i upplysningskvalitet som identifierats i denna studie även återfinns i andra kontexter, eller om de i hög grad är branschspecifika.

Ett ytterligare utvecklingsområde är att kombinera kvantitativa innehållsanalyser med kvalitativa angreppssätt. Medan den kvantitativa metoden möjliggör jämförbarhet och översikt, skulle kvalitativa studier, exempelvis genom närmare analyser av hur företag motiverar centrala bedömningar i sina upplysningar, kunna bidra till en fördjupad förståelse av bakomliggande resonemang och kommunikationsstrategier. En sådan kombination av metoder skulle kunna nyansera bilden av upplysningskvalitet och ge ytterligare insikter i hur redovisningsstandarder tillämpas i praktiken.

6.6 Avslutande reflektion

Studien visar att upplysningskvalitet inte enbart handlar om att följa formella regler, utan också om hur information kommuniceras i praktiken. Även när företag tillämpar samma redovisningsstandard finns det utrymme för olika sätt att beskriva och förklara intäkter. Dessa val påverkar hur lätt informationen är att förstå för den som tar del av årsredovisningen.

Genom att fokusera på hur upplysningar utformas snarare än enbart på om kraven uppfylls, har studien synliggjort skillnader som annars kan vara svåra att upptäcka. Det visar att likartade regelverk inte nödvändigtvis leder till likartad information, även inom en bransch där företagen ofta betraktas som jämförbara.

Avslutningsvis kan studien ses som ett bidrag till förståelsen av redovisning som mer än ett tekniskt regelverk. Hur företag väljer att presentera sin information spelar roll för hur den uppfattas och används. I takt med att redovisningsstandarder ger större tolkningsutrymme blir frågor om tydlighet och begriplighet allt viktigare. Mot denna bakgrund framstår upplysningskvalitet som en central faktor för hur redovisningsinformation uppfattas och används i praktiken.

Källförteckning:

A1 Telekom Austria Group (2022). *Combined annual report 2022*. <https://a1.group> [2025-09-18].

Azzopardi, M. (2025). *The impact of IFRS 15 on maltese telecommunication companies*. Diss., University of Malta. Malta: Univ.

Boujelben, S. & Kobbi-Fakhfakh, S. (2020). Compliance with IFRS 15 mandatory disclosures: an exploratory study in telecom and construction sectors. *Journal of Financial Reporting and Accounting*, 18(4), s. 707-728. doi: 10.1108/JFRA-10-2019-0137.

BT Group plc (2022). *Annual report 2022*. <https://www.bt.com> [2025-09-19]

Cosmulese, C. G., Grosu, V. & Zhavoronok, A. (2023). Analyzing the external auditor's perception of the impact of IFRS 15 on the profitability and performance of emerging market companies. *Accounting and Financial Control*, 4(1), s. 73-84. doi: 10.21511/afc.04(1).2023.07.

Deutsche Telekom AG (2022). *Annual report 2022*. <https://www.telekom.com> [2025-10-02]

Elisa Oyj (2022). *Annual review 2022*. <https://www.elisa.com> [2025-10-03]

Hinson, L. A., Pünderich, G. P. & Zakota, M. (2024). The decision-usefulness of ASC 606 revenue disaggregation. *The Accounting Review*, 99(3), s. 1-34. doi: 10.2308/tar-2022-0078.

International Accounting Standards Board (2014). *IFRS 15 revenue from contracts with customers: project summary and feedback statement*. London: IFRS Foundation.

International Accounting Standards Board (2014). *IFRS 15 revenue from contracts with customers*. London: IFRS Foundation.

International Accounting Standards Board (2024). *Post-implementation review: IFRS 15 revenue from contracts with customers - project summary and feedback statement*. London: IFRS Foundation.

Khersiat, O. M. (2021). Impact of the application of IFRS 15 on the profitability of Jordanian telecom companies (case study: Jordan Orange Telecom). *International Journal of Financial Research*, 12(2), s. 308-317. doi: 10.5430/ijfr.v12n2p308.

Kobbi-Fakhfakh, S. & Belguith, N. (2024). Firm characteristics and compliance with IFRS 15 mandatory disclosures: evidence from French firms. *Accounting and Management Information Systems*, 23(2), s. 317-338. doi: 10.24818/jamis.2024.02002.

Lee, W. J. & Uk Choi, S. (2024). The effect of the new revenue recognition principle (IFRS 15) on financial statement comparability: evidence from Korea. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 54, s. 1-14. doi: 10.1016/j.intaccudtax.2024.100601.

Mattei, G. & Paoloni, N. (2018). Understanding the potential impact of IFRS 15 on the telecommunication listed companies, by the disclosures' study. *International Journal of Business and Management*, 14(1), s. 169-179. doi: 10.5539/ijbm.v14n1p169

Napier, C. J. & Stadler, C. (2020). The real effects of a new accounting standard: the case of IFRS 15 revenue from contracts with customers. *Accounting and Business Research*, 50(5), s. 474-503. doi: 10.1080/00014788.2020.1770933.

Omran, M. A. & El-Galfy, A. M. (2014). Theoretical perspectives on corporate disclosure: a critical evaluation and literature survey. *Asian Review of Accounting*, 22(3), s. 257-286. doi: 10.1108/ARA-01-2014-0013.

Orange S.A. (2022). *Integrated annual report 2022*. <https://www.orange.com> [2025-10-01]

Proximus SA (2022). *Integrated annual report 2022*. <https://www.proximus.be> [2025-09-29]

Runesson, E., Samani, N., & Marton, J. (2022). *Financial Accounting Theory - An Accounting Quality Approach*. Lund : Studentlitteratur.

Singh, S. (2015). *Assessing the concerns of the telecommunications industry regarding revenue recognition*. Diss., University of Johannesburg. Johannesburg: Univ.

Stoykova, A. (2021). Effect of the application of IFRS 15: evidence from Bulgaria. *Ikonomičeski izsledvaniâ*, (3), s. 174-188.

Swisscom AG (2022). *Annual report 2022*. <https://www.swisscom.ch> [2025-09-24]

Tarca, A. (2004). International convergence of accounting practices: choosing between IAS and US GAAP. *Journal of International Financial Management and Accounting*, 15(1), s. 60-91. doi: 10.1111/j.1467-646x.2004.00102.x

Telecom Italia (2022). *2022 Annual report*. <https://www.tim.it> [2025-09-30]

Telia Company AB (2022). *Annual and sustainability report 2022*. <https://www.teliacompany.com> [2025-09-29]

Usurelu, V. I. & Dutescu, A. (2021). The impact of COVID 19 crisis on revenue recognition for telecommunications sector. I: *Proceedings of the 15th International Conference on Business Excellence 2021*. Bukarest, Rumänien 18-19 mars, s. 793-810. doi: 10.2478/picbe-2021-0074.

Vodafone Group Plc (2022). *Annual report 2022*. <https://www.vodafone.com> [2025-09-28]

Notes to the consolidated income statement

As a result of the agreement concluded on July 13 2022, since the third quarter of 2022, the GD tower companies have been recognized in the consolidated financial statements as a discontinued operation. The consolidated income statement has been adjusted accordingly with retrospective effect. Thus the contributions by the GD tower companies are no longer included in the individual items of the consolidated income statement. Instead, profit or loss after taxes is disclosed in aggregate form in the item "Profit/loss after taxes from discontinued operation."

For further information on the business transactions, please refer to the section "Changes in the composition of the Group and other transactions" under "Summary of accounting policies."

20 Net revenue

Net revenue breaks down into the following revenue categories:

millions of €	2022	2021	2019 ^a
Revenue from the rendering of services	92,028	84,153	78,997
Germany	20,770	20,304	19,887
United States	58,578	49,850	45,147
Europe	9,117	9,319	9,367
Systems Solutions	3,045	2,958	2,969
Group Development	420	1,635	1,545
Group Headquarters & Group Services	98	87	81
Revenue from the sale of goods and merchandise	19,932	19,626	16,078
Germany	2,588	2,431	2,216
United States	15,517	15,153	11,922
Europe	1,646	1,558	1,484
Systems Solutions	62	66	66
Group Development	118	417	389
Group Headquarters & Group Services	1	1	1
Revenue from the use of entity assets by others	2,237	3,831	4,871
Germany	588	694	815
United States	1,334	2,785	3,631
Europe	182	197	203
Systems Solutions	14	24	78
Group Development	0	2	5
Group Headquarters & Group Services	119	130	139
Net revenue^a	114,197	107,610	99,946

^a Revenue includes interest income of EUR 589 million in the reporting year, calculated using the effective interest method (2021: EUR 276 million, 2020: EUR 278 million). This income is primarily attributable to accrued interest on receivables in connection with handsets sold under installment plans in the United States operating segment.

Bilaga 2

In light of the IFRS Interpretations Committee's agenda decision published in May 2022 on transactions involving the commercial resale of software, Deutsche Telekom has implemented comprehensive changes to its accounting practices with respect to distinguishing between gross and net revenues, effective the start of the third quarter of 2022. Prior-year comparatives were adjusted retrospectively.

For further information on the aforementioned business transactions, please refer to the section "Changes in accounting policies and changes in the reporting structure" under "Summary of accounting policies."

Net revenue for the reporting year was EUR 114.2 billion, up EUR 6.6 billion on the prior-year level. The United States operating segment in particular contributed to the positive revenue trend with an increase, mainly due to exchange rate effects. The Germany operating segment also recorded a positive development on the back of increased mobile and fixed-network service revenues. Contrasting developments were recorded in the Europe operating segment (mainly due to the sale of the Romanian fixed-network business on September 30, 2021) and in the Group Development operating segment (mainly due to the sale of T-Mobile Netherlands on March 31, 2022).

For information on changes in net revenue, please refer to the section "Development of business in the Group" in the combined management report.

The total transaction price attributable to performance obligations that have (partially) not been fulfilled at the end of the reporting year (hereinafter: outstanding transaction price) amounts to EUR 25.6 billion (2021: EUR 20.0 billion).

Deutsche Telekom. The 2022 financial year.

The portion of the outstanding transaction price attributable to performance obligations that have not been fulfilled or not yet completely fulfilled at the end of the reporting year is generally recognized as revenue over the remaining term of the service contracts concluded. Since most service contracts – unless they can be canceled at any time – have a minimum contract term of 24 months, an average remaining term of approximately 12 months can be assumed, provided the course of business in the mass business remains virtually unchanged. The disclosures only refer to transactions within the scope of IFRS 15, i.e., they do not include portions of the transaction price being allocated to performance obligations outside the scope of the standard, e.g., leases.

Deutsche Telekom generally makes use of the practical expedients in IFRS 15, according to which outstanding performance obligations under contracts with an expected original term of no more than one year and revenues recognized in accordance with the billed amounts are exempt from the disclosure requirement. Individual subsidiaries deviate from this general approach and have not made use of these practical expedients for groups of contracts with similar characteristics.

Bilaga 3

139

Vodafone Group Plc
Annual Report 2022

Strategic report

Governance

Financials

Other information

2. Revenue disaggregation and segmental analysis

The Group's businesses are managed on a geographical basis. Selected financial data is presented on this basis below.

Accounting policies

Revenue

When the Group enters into an agreement with a customer, goods and services deliverable under the contract are identified as separate performance obligations ('obligations') to the extent that the customer can benefit from the goods or services on their own and that the separate goods and services are considered distinct from other goods and services in the agreement. Where individual goods and services do not meet the criteria to be identified as separate obligations they are aggregated with other goods and/or services in the agreement until a separate obligation is identified. The obligations identified will depend on the nature of individual customer contracts, but might typically be separately identified for mobile handsets, other equipment such as set-top boxes and routers provided to customers and services provided to customers such as mobile and fixed line communication services. Where goods and services have a functional dependency (for example, a fixed line router can only be used with the Group's services) this does not, in isolation, prevent those goods or services from being assessed as separate obligations. Activities relating to connecting customers to the Group's network for the future provision of services are not considered to meet the criteria to be recognised as obligations except to the extent that the control of related equipment passes to customers.

The Group determines the transaction price to which it expects to be entitled in return for providing the promised obligations to the customer based on the committed contractual amounts, net of sales taxes and discounts. Where indirect channel dealers, such as retailers, acquire customer contracts on behalf of the Group and receive commission, any commissions that the dealer is compelled to use to fund discounts or other incentives to the customer are treated as payments to the customer when determining the transaction price and consequently are not included in contract acquisition costs.

The transaction price is allocated between the identified obligations according to the relative standalone selling prices of the obligations. The standalone selling price of each obligation deliverable in the contract is determined according to the prices that the Group would achieve by selling the same goods and/or services included in the obligation to a similar customer on a standalone basis; where standalone selling prices are not directly observable, estimation techniques are used maximising the use of external inputs. See 'Critical accounting judgements and key sources of estimation uncertainty' in note 1 for details. Revenue is recognised when the respective obligations in the contract are delivered to the customer and cash collection is considered probable. Revenue for the provision of services, such as mobile airtime and fixed line broadband, is recognised when the Group provides the related service during the agreed service period.

Revenue for device sales to end customers is generally recognised when the device is delivered to the end customer. For device sales made to intermediaries such as indirect channel dealers, revenue is recognised if control of the device has transferred to the intermediary and the intermediary has no right to return the device to receive a refund; otherwise revenue recognition is deferred until sale of the device to an end customer by the intermediary or the expiry of any right of return.

Where refunds are issued to customers they are deducted from revenue in the relevant service period.

When the Group has control of goods or services prior to delivery to a customer, then the Group is the principal in the sale to the customer. As a principal, receipts from, and payments to, suppliers are reported on a gross basis in revenue and operating costs. If another party has control of goods or services prior to transfer to a customer, then the Group is acting as an agent for the other party and revenue in respect of the relevant obligations is recognised net of any related payments to the supplier and recognised revenue represents the margin earned by the Group. See 'Critical accounting judgements and key sources of estimation uncertainty' in note 1 for details.

Customers typically pay in advance for prepay mobile services and monthly for other communication services. Customers typically pay for handsets and other equipment either up-front at the time of sale or over the term of the related service agreement.

When revenue recognised in respect of a customer contract exceeds amounts received or receivable from a customer at that time a contract asset is recognised; contract assets will typically be recognised for handsets or other equipment provided to customers where payment is recovered by the Group via future service fees. If amounts received or receivable from a customer exceed revenue recognised for a contract, for example if the Group receives an advance payment from a customer, a contract liability is recognised.

When contract assets or liabilities are recognised, a financing component may exist in the contract; this is typically the case when a handset or other equipment is provided to a customer up-front but payment is received over the term of the related service agreement, in which case the customer is deemed to have received financing. If a significant financing component is provided to the customer, the transaction price is reduced and interest revenue is recognised over the customer's payment period using an interest rate reflecting the relevant central bank rates and customer credit risk.

Contract-related costs

When costs directly relating to a specific contract are incurred prior to recognising revenue for a related obligation, and those costs enhance the ability of the Group to deliver an obligation and are expected to be recovered, then those costs are recognised on the statement of financial position as fulfilment costs and are recognised as expenses in line with the recognition of revenue when the related obligation is delivered.

The direct and incremental costs of acquiring a contract including, for example, certain commissions payable to staff or agents for acquiring customers on behalf of the Group, are recognised as contract acquisition cost assets in the statement of financial position when the related payment obligation is recorded. Costs are recognised as an expense in line with the recognition of the related revenue that is expected to be earned by the Group; typically this is over the customer contract period as new commissions are payable on contract renewal. Certain amounts payable to agents are deducted from revenue recognised (see above).